

1 nije Vam ništa rekao o navodnom razgovoru koji biste imali sa starijim... koji
2 je on imao sa starijim pripadnikom 4. bataljona - i to razgovorom od 15. jula -
3 da je on imao informacije... niti Vam je rekao da ima informacije da je Drago
4 Nikolić učestvovao u ubistvima zarobljenika u Orahovcu. To je u transkriptu
5 stranica 31386 do 31387.

6 U Vašem odgovoru Vi ste rekli sljedeće:

7 "Ja bih očekivao da mi on to kaže, ali pošto to nije uradio, a ja ne
8 znam iz kog razloga, možda zaista nije znao i nije imao nikakve veze s tim. To
9 je vjerovatno bio razlog zbog kojeg to nije pomenuo."

10 Molim da se u sistem elektronske sudnice pozove 3D7D86, stranica 5 u
11 verziji na engleskom. Dokument koji će se pred Vama pojaviti... Možda bih trebao
12 da ponovim broj.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Upravo sam htio da Vas zamolim da
14 sačekamo malo. Da li Vam je potreban taj broj? Da. Izvolite.

15 G. BOURGON: [simultani prevod] 3D7D86. A to je izjava o činjenicama koja
16 je bila uz potvrdno izjašnjavanje o krivici Dragana Obrenovića.

17 P: Gospodine, pogledat ćemo dio izjave o činjenicama Dragana Obrenovića,
18 kako ih je naveo Dragan Obrenović, i citirat ću iz paragrafa 34. To je stranica
19 5 u verziji na engleskom. Pomenuo je sljedeće:

20 "Ristić mi je rekao da je Milo... da ga je Milorad Trbić pozvao iz škole
21 u Orahovcu gdje su držani zarobljenici i tražio pomoć. Ristić je onda poslao oko
22 osam ljudi u Orahovac, kao ojačanje, da bi pomogli Trbiću u čuvanju
23 zarobljenika."

24 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da li smo mi na pravoj stranici,
25 gospodine Bourgon?

26

27

28

29

30

1 G. BOURGON: [simultani prevod] Dozvolite samo da provjerim, časni Sude.
2 Paragraf 34, red... red 10.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nemamo taj tekst. Tekst koji mi imamo,
4 na njemu paragrafi nisu označeni brojevima, pa ćemo morati da prođemo kroz svaki
5 od njih da pokušamo da vidimo. Ne znamo da li počinje tim riječima.

6 G. BOURGON: [simultani prevod] To je na stranici 5 u verziji na
7 engleskom, prema dokumentu koji ja imam, a to je 3D7D86, i paragraf počinje
8 riječima: "Otišli smo direktno u komandu 4. bataljona."

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. To je poslednji paragraf na toj
10 stranici. U redu. A u verziji na B/H/S-u...

11 G. BOURGON: [simultani prevod] Treba da pređemo na 6. stranicu u verziji
12 na engleskom, a...

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu je. U verziji na B/H/S-u to je
14 baš usred ove stranice i počinje riječima: "Otišli smo direktno," ali u verziji
15 na engleskom ćemo uskoro morati preći na drugu stranicu.

16 G. BOURGON: [simultani prevod] Da, u verziji na engleskom treba da
17 pređemo na drugu stranicu.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, da, tako je. U redu. Nastavite.

19 G. BOURGON: [simultani prevod] Počinje na... u četvrtom redu, riječima:
20 "Ristić mi je rekao..."

21 P: Gospodine, pročitat ću Vam ponovo ovaj dio:

22 "Ristić mi je rekao da ga je Milorad Trbić nazvao iz škole u Orahovcu
23 gdje su bili smješteni zarobljenici i da je tražio pomoć. Ristić je zatim poslao
24 osam ljudi u Orahovac, kao pojačanje, da pomognu Trbiću u čuvanju zarobljenika.

25

26

27

28

29

30

1 Ristić je rekao da tada nije znao o ubijanju zarobljenika u Orahovcu, ali da je
2 za to saznao kada je otišao na lokaciju rano uveče 14. jula. Rekao je da je
3 zatekao svoje ljude kako čuvaju zarobljenike u fiskulturnoj sali škole u
4 Orahovcu i da su već bila počela ubijanja zarobljenika na obližnjoj lokaciji.
5 Postrojio je svoje ljude i spremao se da ih odvede, kada ga je zaustavio Drago
6 Nikolić. Drago Nikolić je rekao da ukoliko ljudi ostanu, da će im kapetan
7 Milošević iz pozadine dati nove uniforme. Lazar Ristić je spomenuo druge vojnike
8 u maskirnim uniformama, koji su došli sa strane, i da mu nije bilo jasno odakle
9 su došli."

10 Pretpostavljam da ste upoznati sa izjavom o činjenicama Dragana
11 Obrenovića i mi smo se i jučer pozivali na tu izjavu o činjenicama. Koliko sam
12 ja shvatio, međutim, tokom Vašeg razgovora sa Obrenovićem na isturenom komandnom
13 mjestu, on Vam nije rekao ništa o tom navodnom razgovoru sa Lazarom Ristićem 15.
14 jula u komandi 4. bataljona; je li tako?

15 O: Da.

16 P: Vi ste bili u ovoj sudnici kada se Lazar Ristić pojavio kao svjedok i
17 negirao da je imao takav razgovor u komandi 4. bataljona sa Draganom
18 Obrenovićem. Pretpostavljam, dakle, da kada je Lazar Ristić svjedočio, niste
19 bili iznenađeni da je... kada je on negirao da je ikada imao takav razgovor.

20 O: Da.

21 P: Da je Obrenović imao takav razgovor sa Lazarom Ristićem i da je u to

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 vrijeme imao tu informaciju da su Drago Nikolić i Milorad Trbić učestvovali u
2 čuvanju zarobljenika u Orahovcu, da li biste očekivali da Vam on to kaže u to
3 vrijeme kada ste ga pitali da li je bilo ko iz Zvorničke brigade u tome
4 učestvovao?

5 O: Ja sam očekivao od njega da mi kaže sve što zna u vezi sa ovim
6 događajima, pa uključujući i to da li je neko iz Zvorničke brigade učestvovao u
7 tim aktivnostima.

8 P: Posljednje pitanje u vezi sa Vašim razgovorom sa Obrenovićem. Juče,
9 kada sam Vas pitao da li Vam je Obrenović rekao gdje je bio Drago Nikolić kada
10 je Obrenović, navodno, od njega dobio informaciju 13. jula, Vaš odgovor je bio:

11 "... i ne mislim da mi je rekao gdje je bio Drago Nikolić i da li ga je
12 on pozvao ili je imao s njim direktan lični kontakt."

13 Molim... Samo trenutak.

14 Pitanje koje sam Vam u to vrijeme postavio, samo da se podsjetimo: "Da
15 li Vam je Obrenović rekao gdje je bio Drago Nikolić kad mu je prenio tu
16 informaciju?"

17 Molim da se sada u sistem elektronske sudnice pozove 7D1154, stranica 3
18 u verziji na engleskom, a stranica 4 u verziji na B/H/S-u.

19 Gospodine, ovaj dokument je sada pred Vama, a to je bilješka
20 istražitelja za odlaganje u dosje i to je sastavila Eileen Gilleece. O tome je
21 detaljno govoreno tokom glavnog ispitivanja prije dva dana. Skrećem Vam pažnju
22 na posljednji paragraf, na ovoj rečenici koji glasi... na ovoj stranici koji
23 glasi:

24 "Drago Nikolić je bio načelnik bezbjednosti Zvorničke brigade i dežurni
25
26
27
28
29
30

1 operativni za istureno komandno mjesto, a smijenio ga je major Galić."

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da moramo prijeći na pravu
3 stranicu.

4 G. BOURGON: [simultani prevod] Izvinjavam se, ponovo imamo pogrešnu
5 stranicu. Rekao sam stranica 3 u verziji na engleskom, a stranica 4 u verziji na
6 B/H/S-u. Izvinjavam se. Stranica 3, poslednji paragraf. Vidite, u verziji na
7 engleskom to je poslednji paragraf, a na Vašem jeziku to je četvrti paragraf
8 odozgo.

9 P: A rečenica koju sam... na koju sam se pozivao glasi:

10 "Drago Nikolić je bio načelnik bezbjednosti Zvorničke brigade i dežurni
11 oficir za istureno komandno mjesto. Njega je zamijenio major Galić."

12 Na temelju informacija iz... odnosno Vašem... na temelju Vašeg
13 posljednjeg odgovora o onome što Vam je rekao major Obrenović u tom razgovoru,
14 ja sugerisem da to nije informacija koju Vam je prenio Obrenović 16. jula, i to
15 je ustvari nešto što ste saznali po prvi put kada ste pročitali Butlerov
16 izvještaj, prije nego što ste imali ovaj sastanak sa Eileen Gilleece. Da li se
17 slažete s tim?

18 O: Kojeg /sic/ se ja sećam, ja sam rekao kako je došlo do pominjanja,
19 uopšte, organa bezbednosti, da se tu umešao Živanović. I kad je pomenuo pojedina
20 imena, ja sam govorio na kojima su funkcijama bili. Ja se uopšte ne sećam da sam
21 pomenuo gde se Drago nalazio, da li je bio na IKM-u ili nije.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: A konkretna informacija koja se nalazi u ovom paragrafu u kojem se
2 kaže da je "njega zamijenio major Galić". To nije nešto što ste Vi znali u
3 vrijeme kada ste se sreli sa Eileen Gilleece; je li tako?

4 O: Ja sam čitao izveštaj gospodina Butlera. Da li je to u tom izveštaju
5 stajalo, ja ne znam, ali to je za mene bila potpuno nebitna informacija da li je
6 on bio na IKM-u i da li ga je major Galić zamenio, tako da mi to ne ostavlja
7 nikakav utisak.

8 P: Hvala, to je vrlo korisno. Ja cijenim Vaš odgovor, ali moramo da
9 stvari razjasnimo, jer ja želim da znam da ta... da ta informacija koja je ovdje
10 uključena nije nešto što ste znali ili o čemu ste bili obaviješteni u julu 1995;
11 da li je to tačno?

12 O: Tačno, Vi ste upravu. To sam već rekao.

13 P: Hvala. Samo sam želio da to razjasnimo.

14 Sada prelazim na jednu drugu temu mog unakrsnog ispitivanja. Želio bih
15 da Vam postavim nekoliko pitanja u vezi sa Vašim vojnim iskustvom.

16 G. BOURGON: [simultani prevod] Molim da se u sistem elektronske sudnice
17 pozove P372, stranica 1 na oba jezika.

18 P: Gospodine, prepoznat ćete ovaj dokument. On Vam je pokazan tokom
19 glavnog ispitivanja, a odnosi se na informacije o Vama i o Vašoj vojnoj
20 karijeri.

21 Da li prepoznajete ovaj dokument?

22 O: Ja sam ovaj dokument viđao. Ovo je popunjavao neko drugi. Ovo nije
23 moj rukopis.

24 P: Molim Vas pogledajte informacije koje su uključene u ovaj dokument,
25 na brzinu. Koliko sam shvatio, to Vam je pokazano tokom glavnog ispitivanja i ja
26 imam samo nekoliko pitanja koja se odnose na ovaj dokument.

27

28

29

30

1 Prvo da pogledamo paragraf 10, u kom se kaže - tačku 10 - da ste Vi
2 stupili u JNA, Jugoslavensku narodnu armiju, 30. jula 1982. Da li je to tačno?

3 O: To je bilo u... U julu smo završili vojnu akademiju i proizvedeni smo
4 u činove potporučnika. Mislim da je to bilo nešto pre 30. jula, sredinom jula,
5 ili negde 18. ili 20. i od tada se to računa stupanje u Jugoslavensku narodnu
6 armiju a ne na konkretnu dužnost, jer sam kasnije raspoređen na konkretnu
7 dužnost u Ljubljani, u Sloveniji.

8 P: Samo da bi bilo jasno, prvo ste išli na vojnu akademiju, a onda ste
9 stupili u JNA; je li tako?

10 O: Da.

11 P: I u točki 9 se kaže da ste proveli 4,6 godina u vojnoj akademiji i to
12 je, ustvari, petogodišnji studij; je li tako? To je uobičajeno.

13 O: Ne, ja sam proveo 4 godine. Ko je ovo upisao 4.6, ne znam.

14 P: Tokom glavnog ispitivanja 27. januara, potvrdili ste da ste
15 unaprijeđeni u čin poručnika u julu 1983., u čin kapetana 1987., a kapetana prve
16 klase 1991. To je u transkriptu stranica 30668 red 24, do stranice 30669 red 3,
17 ispitivanje od 27. januara; da li je to tačno?

18 O: Da.

19 P: Ako se sada vratimo na ovaj dokument, u točki 11 se kaže: naročito se
20 ističete kao oficir JNA 1989. i 1991. Da li sam ja u pravu ako kažem da to znači
21 da ste Vi dobili izvještaj o isticanju u obe prilike?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ja se ne sećam tačno kada sam službeno ocenjivan, ali to je bilo
2 svake četiri godine. I sa svakom službenom ocenom sam upoznat i morao sam
3 potpisati da sam primio k znanju. I najverovatnije je bila poslednja ocena pre
4 izbijanja rata "naročito se ističe". I mislim da sam dobio tu ocenu od
5 komandanta bataljona, Karavelić Vahida, koji je bio posle komandant Armije BiH,
6 1. korpusa u Sarajevu.

7 P: U to vrijeme, 1. juna 1992., da li ste Vi i službeno prešli iz JNA u
8 VRS, u Vojsku Republike Srpske, kao što možemo da vidimo u tački 12 ovog
9 dokumenta?

10 O: Ja sam formalno vođen kao pripadnik Vojske Jugoslavije, prethodno
11 Jugoslavenske narodne armije, a moj radni angažman je bio u Vojsci Republike
12 Srpske. Ja se tačno ne sećam preciznog datuma, ali znam da su te naredbe o našem
13 upućivanju na rad sledile mnogo kasnije, odnosno posle našeg upućivanja, tako da
14 se vrlo teško mogu setiti svih tih datuma.

15 P: Shvatam to. Ako pogledamo tačku 7 ovog dokumenta, vidimo datume Vaših
16 unapređenja, znači unaprjeđenje u majora 7. januara 1993.; u potpukovnika 31.
17 maja 1994.; i u pukovnika 31. decembra 1995. Ne interesuju me toliko datumi kada
18 ste unaprijeđeni, više me interesuje činjenica što kod ovih unaprjeđenja piše da
19 je riječ o vanrednim unaprjeđenjima. Šta to znači?

20 O: Pa, prema zakonu u vojsci, predviđeno je koliko vremena svaki oficir
21 treba da provede u određenom činu, pod uslovom da je na odgovarajućoj dužnosti i
22 da ima odgovarajuću službenu ocenu. To može biti tri, četiri, pet ili sedam
23 godina. A svako unapređenje koje usledi pre toga roka, smatra se vanrednim
24 unapređenjem.

25

26

27

28

29

30

1 P: Dakle, govoreći običnim jezikom, do tih unapređenja je dolazilo brže
2 nego što bi bilo u normalno vrijeme. Dakle, nije prošao normalni vremenski
3 period između jednog i drugog čina.

4 O: Jeste, slažem se. Tačno.

5 P: I samo su najbolji oficiri dobijali takva unapređenja.

6 O: Tako bi trebalo biti.

7 P: A vanredno unapređenje je, takođe, davano onim oficirima koji su
8 dobijali ocjenu "naročito se ističe". Da li Vam je to poznato?

9 O: Ne mora da znači, on je samo prema zakonu kraće nosio čin nego neko
10 ko je imô nižu ocenu. Recimo, sećam se, čin kapetana se nosio četiri godine sa
11 ocenom "naročito se ističe," sa ocenom "ističe se" pet i tako dalje. Znači, ona
12 nije garant za vanredno unapređenje.

13 P: Pretpostavljam da Vam je poznato, na temelju Vašeg iskustva, da u
14 vojsci, od vremena kada ste niži oficir, ako Vaše starješine u Vama vide
15 potencijal da dosegnete do najviših činova u vojsci, Vi ste nekako prolazili
16 brza unaprjeđenja. Da li Vam je poznat taj uobičajeni način funkcioniranja...
17 funkcionisanja u vojsci?

18 O: Pa, u Jugoslavenskoj narodnoj armiji to je bilo vrlo specifično. Nije
19 samo vojno stručno znanje i opšte sposobnosti i kvalitet rada bio presudan da bi
20 neko napredovao vanredno ili ubrzano. Postojale su i neke druge stvari koje su
21 se u to vreme zvale "nacionalni ključ", kao i određena politička podobnost,
22 isticanje u ideološko-političkom smislu. I može da se desi da, iz raznoraznih
23 razloga, pojedine starešine, zahvaljujući njihovim kvalitetima, mogu

24

25

26

27

28

29

30

1 predstavljati "profesionalnu pretnju" nekom drugom, pa da ne budu tako
2 unapređivani i u službi vođeni. Ali je rat prilika kada se proverava svačiji
3 kvalitet: i vojno-stručni, i ljudski, i hrabrost, i tako dalje. Zato se u
4 ratu... i zakon kaže da predsednik Republike može i vojnika unaprediti u čin
5 generala, jer to su vanredne okolnosti.

6 P: Hvala Vam. Ovo nam je od velike koristi i uklapa se u moje sljedeće
7 pitanje. Jesu li sva Vaša ova izvanredna unapređenja koja su se dogodila u VRS-
8 u, sva bila za vrijeme rata?

9 O: Da.

10 P: Dakle, može se zaključiti da su Vaši pretpostavljeni za vrijeme rata
11 Vas smatrali izuzetno dobrim oficiriom?

12 O: Pa, do mog dolaska u Zvorničku brigadu, moji pretpostavljeni nisu,
13 verovatno, imali potpun uvid u moj rad i dovoljno informacija o mom kvalitetu. I
14 kada sam došao u Zvornik, nakon samo 10 ili 15 dana unapređen sam u čin majora
15 iz jednog osnovnog razloga, a to je što se radilo o velikoj brigadi, što su
16 ranije bili komandanti potpukovnici i jedan major. I da bi ta sredina na neki
17 način bila uvažena, meni je dodeljen čin majora, jer i taj čin nosi određeni
18 autoritet i kod vojnika i kod saradnika. I to je unapređenje bilo sticajem
19 okolnosti i izraz opšte potrebe, a ne neki posebni rezultati mog rada, jer sam
20 tu bio svega 15 dana.

21 P: Gospodine, ja sam više mislio na ono što su Vaši pretpostavljeni
22 vidjeli u Vama tijekom rata. Ja ću se pozvati na jedan primjer, a to je kada je
23 general Krstić svjedočio za vrijeme svojega suđenja. To je bilo u njegovom
24
25
26
27
28
29
30

1 zapisniku na stranici 6312, od 7. do 10. retka, 20.10.2000. godine. On je kazao:

2 "Da ste Vi najbolji komandant brigade u Drinskome korpusu, jedan od
3 najboljih zapovjednika među svojim kolegama u vojsci kao takvoj. Profesionalni
4 vojnik u svakome smislu te riječi."

5 Da li se Vi slažete s ocjenom generala Krstića, koju je on iznio o Vama
6 za vrijeme svojega suđenja?

7 O: On je imao pravo da dâ moju... ocenu moga rada, jer je bio moj
8 pretpostavljeni. I ja se slažem sa tom ocenom.

9 P: Međutim, ima jedna stvar koja me zanima, a to je vaše vojno
10 obrazovanje. Drugim riječima, jeste li i kada pohađali profesionalne tečajeve
11 koji su... obično se postavljao kao preduvjet prije nego što netko bude
12 unaprijeđen u neki čin? Počeo bih s komandno-štabnom akademijom. Vi u svome
13 iskazu kažete...

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo malo, gospodine Bourgon. Ja sam na
15 početku zaboravio za zapisnik kazati da danas zasjedamo temeljem pravila 15bis,
16 zato što je sudac Stole spriječen i jutros nije mogao doći. Druga stvar, prije
17 nego što nastavite sa ovim načinom ispitivanja, morate misliti što nastojite
18 dokazati.

19 G. BOURGON: [simultani prevod] Upravo... uskoro će se pojaviti i to,
20 gospodine predsjedavajući.

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Drago mi je to čuti. Hvala Vam.

22 G. BOURGON: [simultani prevod]

23 P: Dakle, govorili smo, gospodine, o komandno-štabnoj akademiji. Vi ste
24 u svome iskazu kazali da ste prvih 20 dana komandno-štabne akademije pohađali,
25 ali da niste taj tečaj doveli do kraja zbog ratnih obveza. To ste izjavili na
26 stranici 30673, 27. januara; je li točno?

27

28

29

30

1 O: Da. Ovde se govori o kursu, odnosno tečaju kako prevodioci prevode.
2 To se radilo o redovnom školovanju, koje je u to vreme trajalo dve godine. A
3 postojali su kursevi za komandira čete i kurs za komandanta bataljona. A redovna
4 školovanja u JNA su bili: vojna akademija, komandno-štabna škola i još neke
5 škole sličnog naziva u tom rangu, i škola nacionalne odbrane ili ratna škola. To
6 su sve bili oblici redovnog školovanja. Pored toga, tokom službe u
7 Jugoslavenskoj narodnoj armiji, postojao je poseban plan obuke starešina
8 oficira, koji se izvodio mesečno. Tako da je svaki oficir bio dužan da se vojno-
9 stručno usavršava tokom službe.

10 P: Moje prvo pitanje s tim u vezi glasi: jeste li ikada završili
11 komandno-štabnu školu nakon rata? Dakle, u bilo koje vrijeme.

12 O: Tokom rata, generacija koja je počela školovanje zajedno sa mnom
13 1991. godine, pa je to prekinuto zbog rata, ponovo je nastavila, čini mi se,
14 1993. I ja sam bio pozvan u tu školu, ali mi od strane komandanta Glavnog štaba
15 nije odobreno i ja tu školu nisam završio.

16 Ali sam po osnovu zvanja magistra socioloških nauka dobio adekvatan VES,
17 koji je u rangu komandno-štabne škole. A i nakon rata sam pokušao odmah ponovo u
18 tu školu da idem, ali mi nije ni tada odobreno.

19 P: Moje drugo pitanje s tim u vezi glasi ovako: tih 20 dana za koje
20 kažete da ste bili u komandno-štabnoj školi, pretpostavljam da je to bilo još
21 1991.

22 O: Da.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: U kojoj ste jedinici bili u to vrijeme?

2 O: Ja sam u školu došao sa dužnosti pomoćnika komandanta za moral, za
3 moralno-političko vaspitanje, tako se zvalo, i ujedno zamenik komandanta
4 bataljona. Ta je jedinica bila u Ljubljani, potom se preselila u Zenicu, a ja
5 sam iz Zenice otišao za Beograd u školu.

6 P: A ta jedinica u kojoj ste bili, jer to je bilo moje precizno pitanje,
7 bila je... bio je... bio je 1. motorizirani bataljon 14. proleterske brigade
8 Lubljanskoga korpusa; je li tako?

9 O: Jeste. Tačno.

10 P: To je bila jedinica kojom je, u to doba, zapovijedao Vehid Karavelić,
11 koga ste malo prije spomenuli?

12 O: Da.

13 P: Tih 20 dana koje ste proveli u komandno-štabnoj školi, kažite nam da
14 li je to podatak koji bi se trebao pojaviti negdje u Vašem osobnom dosjeu.

15 O: Ja mislim da u mom dosjeu treba da postoje naredbe da sam upućivan u
16 školu, kao i naredba da sam posle prekida školovanja upućen na privremeni rad u
17 Užički korpus ili 37. korpus, kako se zvao, u 19. brdsku brigadu. I to bi
18 trebalo da bude u dosjeu. Dosije... mislim da je bilo dva primerka, i jedan se
19 uvek čuvao u personalnoj upravi Generalštaba JNA u Beogradu.

20 P: Jeste li Vi taj podatak lično vidjeli u svome dosjeu?

21 O: Ja sam video naredbu kojom se upućujem na školovanje i video sam
22 naredbu kojom se upućujem na privremeni rad u Užički korpus.

23 P: Jeste li Vi svoji osobni dosje vidjeli u Hagu, od Vašeg dolaska ovamo
24 pred nekih tri godine?

25

26

27

28

29

30

1 O: Delove toga dosjea sam video ovde, a juče sam dobio ostatak, od slike
2 potporučnika iz 1982. pa nadalje.

3 P: To su podaci koje sam ja tražio a nisam ih uspio naći, pa ću zamoliti
4 pomoć Vašega odvjetnika da nam da te podatke. Mi smo nastojali to dobiti od
5 Tužiteljstva, jer nismo znali da li uopće postoji ili ne, ali imam čitav niz
6 pitanja koja bih htio postaviti. No pričekat ću dok ne vidim te dokumente, prije
7 nego što budem postavljao pitanja svjedoku u vezi s tim konkretnim pitanjem.

8 Vi ćete se složiti sa mnom da je obrazovanje na komandno-štabnoj školi
9 preduvjet da bi se... da bi netko bio unaprijeđen u onu grupu viših oficira,
10 kako ste nam govorili jučer; je li tako?

11 O: Da.

12 P: Prije par trenutaka ste spomenuli, jedan od profesionalnih kurseva
13 koji oficiri moraju proći, prije nego što budu promaknuti na više pozicije u
14 VRS-u, je također i školovanje na Školi nacionalne obrane; je li točno?

15 O: Da.

16 P: To je jednogodišnji... jednogodišnje školovanje koje ste spomenuli za
17 vrijeme svojega iskaza. To je, naime, kurs kojega ste pohađali u Beogradu 1997.
18 godine. No, kako ste nam i kazali, Vi ste diplomirali tek u prvome mjesecu
19 1999., zbog disciplinskoga postupka koji je bio protiv Vas pokrenut; je li i to
20 točno?

21 O: Da.

22 P: Iako ste Školu nacionalne obrane završili tek u prvome mjesecu 1999.,
23 unatoč tome ste bili promovirani, odnosno unaprijeđeni u čin generalmajora
24 28.06.1997. Je li tako?

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, slažem se. Prvo sam završio rat, pa onda ratnu školu.

2 P: Vi ćete se složiti sa mnom, zar ne, da stvarno morate biti vrlo dobar
3 starješina da Vas unaprijedili u čin generalmajora, prije nego što pohađate ili
4 završite profesionalno školovanje poput ove Škole nacionalne obrane, zar ne?

5 O: Ako neko ima veliki izbor da nekoga unapredi u taj čin i postavi na
6 odgovarajuću dužnost i ako je jaka konkurencija, onda je to teško. Ako je izbor
7 sužen, onda može da dođe i onaj koji možda ne ispunjava sve uslove.

8 P: Budući da ste Vi bili vrlo dobar oficir za vrijeme rata, ja bih se
9 pozvao na iskaz Milenka Ljubičića koji je svjedočio na stranici 15576 i koji je
10 izjavio da ste bili izuzetno strog komandant, da ste svoj posao jako dobro
11 znali, te da ste bili izuzetno dobar čovjek. Da li se Vi slažete sa ovim?

12 O: Ja sam nastojao raditi svoj posao na najbolji mogući način koji sam
13 znao. Da li je to bilo dovoljno uvek? Verovatno nije. Moja strogoća se temeljila
14 prvo u strogoći prema meni samom, pa onda prema ostalim. Ništa stroži nisam bio
15 prema drugima nego prema samom sebi.

16 P: Ako bih se pozvao na iskaz Miodraga Dragutinovića, stranica 12639 i
17 12640, on je izjavio da ste imali velika znanja i velike vještine u pogledu
18 komandiranja jedinicom, te da ste vrlo ozbiljno shvaćali naređenja koja ste
19 dobivali od pretpostavljene komande.

20 Slažete li se s ovom procjenom Miodraga Dragutinovića?

21 O: Da, slažem se. Bojim se da ne bi me reaktivirali ponovo posle svih
22 ovih pitanja i odgovora.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: I na kraju, Vi ste postali general Vojske Jugoslavije i to
2 20.03.2001; je li točno?

3 O: Da.

4 P: Nešto što ste spomenuli za vrijeme glavnog ispitivanja bih još htio
5 malo s Vama pogledati. Htio bih znati sljedeće: za vrijeme rata Vi ste bili...
6 kada ste bili mlađi, odnosno niži oficir, htio bih znati, gospodine Pandureviću,
7 jeste li Vi bili ambiciozan čovjek?

8 O: Pa, ja se ne bih pozvao sad na onu izjavu Napoleona koji je rekao:
9 "Vojnik koji ne razmišlja da jednog dana bude general, je slab vojnik." Ako je
10 to ambicioznost, verovatno kao i Vi, smatram da nisam više bio ambiciozan, jer
11 je privilegija biti advokat u ovom sudu.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Bourgon, hoćemo li doći na
13 ono što je bitno? Ja ne znam, ne čitam Vam misli, ali ako mislite da nas sve ovo
14 zanima, onda svakako nastavite. Ali...

15 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine predsjedavajući.
16 Primam k znanju, i to vrlo ozbiljno, Vaš savjet.

17 P: Vi ste prije dva dana, gospodine, izjavili da kada je predsjednica
18 Republike Srpske, gospođa Plavšić, odabrala Vas da budete pomoćnik komandanta za
19 moral i pravne poslove u Glavnome štabu, da su se u beogradskim... u beogradskoj
20 mediji... medijima pojavili zapravo izvještaji koji su naglašavali činjenicu da
21 ste bili preambiciozni. Transkript 31254. Vi ste kazali da niste baš uživali u
22 tim izvještajima. Kažite nam, gospodine Pandureviću, kakva je zapravo istina s
23 tim u vezi, u vezi s tim izvještajima.

24 O: Pa, takva je kakva sam rekao. Autori su pisali tako kako su pisali.

25

26

27

28

29

30

1 Imali su nameru, u svakom slučaju, osporiti kredibilitet novih ljudi koji su
2 postavljeni u Generalštabu. Osporavali su kredibilitet onih istih ljudi koje su
3 u ratu hvalili, kada je trebalo staviti glavu u torbu, a kada je sada neko došao
4 na sličnu dužnost na kojoj su prethodnici bili, onda nije dorastao tom poslu.
5 Radilo se o ličnoj zavisti i konkurenciji.

6 P: Vi ste vjerojatno sjećate kada svjedočio Nebojša Jeremić na ovome
7 suđenju. Ja sam pitao, odnosno komentirao na izjavu koju je on dao Tužiteljstvu,
8 kada je kazao nešto u smislu da ste se Vi ponašali poput Boga u brigadi.
9 Stranica zapisnika 10444. Zašto bi Jeremić mislio da ste se ponašali poput Boga
10 u brigadi?

11 O: Nek' mi Bog oprostí ako sam pomislio ikad tako nešto, jer ja sam
12 zemljanin /sic/, ja nisam Bog. Kako je on to zaključio, ja ne znam. Ali kol'ko
13 ja razumem, gospodine Bourgon, i Vi ste bili nekad pripadnik vojske, možda
14 grešim. Vi znate da je uloga komandanta da uloži sve napore da njegova jedinica
15 izvrši zadatak koji ima. To ne znači da će uvek da uspe. Nekad ima uspeh a nekad
16 neuspeh. Možda su oni mene smatrali Bogom, jer nisu religiozni ljudi. Ne znam iz
17 kog razloga.

18 P: Gospodine, kada sam se pripremao za ovaj predmet, čuo sam komentare
19 mnogih Vaših nekadašnjih vojnika da niste bili samo ambiciozan čovjek, nego da
20 ste bili spremni sve žrtvovati za svoju karijeru, uključujući i svoje ljude, te
21 da ste, unatoč tome što ste na taj način izgubili puno vojnika, uvijek bili
22 spremni za borbu izvan Vašega teritorija da bi ste pokazali...

23 G. HAYNES: [simultani prevod] Prigovor.

24

25

26

27

28

29

30

1 Gospodin Bourgon sada svjedoči. Ono što je čuo u pripremi predmeta nema
2 nikakve veze bilo s čim što bi gospodin Pandurević mogao govoriti.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine McCloskey?

4 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ako se ovakve stvari budu govorele bilo
5 kojem svjedoku, ja ću konkretno tražiti da nam se kaže odakle to dolazi, jer
6 inače je stvar apsurdna.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hoćete li preći na sljedeće pitanje?.

8 G. BOURGON: [simultani prevod] Ne baš, gospodine predsjedavajući. Ja
9 mislim da mogu u unakrsnom pitanju... ispitivanju postaviti temelj za svoja
10 pitanja i mogu pitati da li je to istina i pitati gospodina Pandurevića je li on
11 bio spreman žrtvovati sve za svoju karijeru. I ako tako netko rekao, imam pravo
12 to ispitati u unakrsnom ispitivanju i to ima veza sa njegovim odlukama od
13 kasnije koje ću ja osporavati.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo malo. Hvala Vam.

15 [Sudije vijećaju]

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Možete li nam citirati, odnosno možete
17 li nam konkretno navesti svoj izvor, gospodine Bourgon?

18 G. BOURGON: [simultani prevod] Ja sam to čuo od mnogih bivših pripadnika
19 Zvorničke brigade s kojima sam obavljao razgovor u pripremi za premet...
20 predmet, a on nam može kazati ima li ikakvoga utemeljenja u tim razgovorima.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Idemo dalje i sugeriramo Vam još jedan
2 put da se bavite činjenicama relevantnim za predmet, a ne ovakvim općim
3 informacijama. Jer ako nastavimo ovako, onda ćemo Vas morati srezati na onih
4 Vaših 12 sati.

5 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

6 P: Dakle, ja sugeriram da ako je bila jedna stvar koju niste mogli
7 tolerirati od bilo koga za vrijeme rata, da bi to bilo ako bi netko širio
8 informacije koje bi narušavale Vaš ugled. Slažete li se s time?

9 O: Gospodine Bourgon, ja ipak moram se dotaći Vašeg prethodnog pitanja.
10 Ja sam činio sve da bih zaštitio živote ljudi i da bih obezbedio vojnicima ono
11 što im kao vojnicima pripada. A to su bili vojnici rezervisti, koji nisu
12 razumeli logiku ratovanja i način upotrebe vojske. To su bili lokal-patrioti. Da
13 su ti vojnici, kojim slučajem, izvršavali moja naređenja i postupali onako kako
14 su pojedinci izjavljivali ovde u ovome Sudu i da je sve bilo onako k'o što se
15 priča, ja bih sa veseljem ponovo komandant bio 10 godina. Al' to nije tako bilo.
16 A širenje informacija ili dezinformacija ja nisam mogao sprečiti. Takvih je
17 dezinformacija bilo masu, iz razno-raznih izvora. Ako me svaki vojnik nije video
18 pored sebe na položaju, on je rekao da sam otišao u Loznicu u Srbiju, u kafanu.
19 Znači, morao sam biti pored svakog vojnika u svako vreme i ako bi me taj vojnik
20 vidio, on bi smatrao da sam u brigadi, a ako me nije video, on bi širio glasine.

21 P: Hvala Vam, gospodine. Hvala Vam na odgovoru. Vratit ću se na ovo
22 nešto malo kasnije za vrijeme svog unakrsnog ispitivanja, ali sada bih samo

23
24
25
26
27
28
29
30

1 kazao da je jedan od razloga zbog kojeg ste svjedočili kako jeste u vezi s
2 Dragom Nikolićem, je taj da je u jednome trenutku za vrijeme rata on podnio
3 izvještaj protiv Vas za što ste Vi saznali; je li tako?

4 O: Ne znam o čemu je reč. Ako nešto tako postoji, podsetite me.

5 P: Hoću. No sada bih se vrlo brzo dotaknuo teme oficirskih kvaliteta i
6 kako je kazao Vaš odvjetnik Vi ste, naime, cijeli svoj život proveli u vojsci. I
7 ja se nadam da ćete Vi i potvrditi da su zapravo povjerenje i lojalnost prema
8 lancu zapovijedanja, odnosno komandovanja, nešto najvažnije... nešto od
9 najvažnijih, ako ne i najvažnija vrijednost u samoj vojnoj profesiji, zar ne?

10 O: Pa, to bi trebalo biti u svakoj vojsci tako.

11 P: Vrlo je važno da general može vjerovati svojim višim oficirima?

12 O: Poverenje mora da postoji. Bez tog poverenja nema uspešnog posla.
13 Međutim, to poverenje može biti izigrano. Ali ja nikad u svom radu nisam se
14 služio bilo kakvim drugim metodima /sic/ da bih došao do nekih informacija
15 bitnih za mene i za komandovanje, osim uobičajenih procedura koje su pravilima
16 predviđene u procesu rukovođenja i komandovanja.

17 P: I bilo je vrlo važno da komandant brigade, poput Vas, za vrijeme rata
18 ima povjerenja u načelnika štaba, u... da imate, dakle, povjerenja u svoga
19 načelnika štaba, u svoje pomoćnike i u svo... Vaše starješine, zar ne?

20 O: Da. Ja sam imao odgovornost i prema pretpostavljenom, odgovornost
21 prema potčinjenim i saradnicima, odgovornost prema lokalnoj zajednici,
22 odgovornost prema samom sebi, pa i odgovornost prema neprijatelju.

23 P: Jedno područje gdje se može pokazati to povjerenje među oficirima je
24 u pisanoj komunikaciji. Da li biste se složili s time?

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne razumem pitanje.

2 P: Pa, složiti ćete se sa mnom, vjerojatno, da general mora imati
3 povjerenja u ono što će mu komandanti brigada kazati u pisanim dokumentima, na
4 primjer u borbenim izvještajima, da su oni točni, zar ne?

5 O: Pa, logično je da komunikacija mora biti dvosmerna i da protok
6 informacija ide sa vrha prema nižim nivoima i da se sa nižih nivoa vraćaju prema
7 vrhu. Obično je protok informacija sa vrha piramide na niže nivoe nešto brži
8 nego obrnuto. I potčinjeni uvek ima mogućnost da informacije frizira ili da ih
9 kasnije dostavi ili da ih dostavi na vreme i potpuno tačne.

10 P: Na toj osnovi, gospodine, Vi ćete se vjerojatno složiti sa mnom da
11 kada oficir piše i šalje borbeni izvještaj, da je u tom slučaju od ključne
12 važnosti da podaci koji se u njemu nalaze budu što je moguće točniji?

13 O: Da, on obično napiše one informacije sa kojima raspolaže, jer je i on
14 dobio informacije od dežurnih organa potčinjenih jedinica. I sada, kada te
15 informacije krenu od čete preko bataljona do brigade i dalje do korpusa, one
16 nailaze na različita čvorišta na kojima se mogu rastakati, gubiti određene
17 elemente, pa na kraju možda dobiti sasvim drugi smisao. To je najveći problem
18 izveštavanja u vojsci.

19 P: Pretpostavljam, gospodine, da ćete se složiti sa mnom da ukoliko u
20 borbenom izvještaju ne stoje točni podaci, bez obzira da li je to... se dogodilo
21 namjerno ili jednostavno zato što onaj oficir koji šalje izvještaje ne raspolaže
22 pravim podacima, to može imati užasne posljedice za vojsku; je li točno?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Može imati posledice. Sad kad će biti užasne, kad će biti manje
2 važne, to zavisi od konkretne situacije. Ali raspolaganje informacijama je
3 preduslov da bi se izvršila pravilna procena i donela pravilna odluka.

4 P: I također ćete se složiti sa mnom da ako biste saznali da jedan od
5 Vaših oficira namjerno šalje borbeni izvještaj u kojem se nalaze netočne
6 informacije, Vi više ne biste vjerovali tom oficiru. Da li biste se složili sa
7 mnom?

8 O: Pa, ne bih se potpuno složio. Ja bih preduzeo mere da utičem na to da
9 njegovi budući izveštaji budu što više tačni. Jer šta bi to značilo da ja
10 izgubim poverenje jednog trenutka i onda bi morô tog oficira ili smeniti ili se
11 odreći njega. S ljudima se mora raditi.

12 P: Gospodine, moje pitanje je vrlo direktno: da li ste ikada rekli
13 generalu Krstiću ili bilo kojem od svojih starješina da je 16... da ste 16. jula
14 1995. namjerno njima poslali borbeni izvještaj u kojem su bile pogrešne
15 informacije... u vezi s pogrešnim informacijama, kao što ste rekli da ste
16 učinili?

17 O: Nisam mu govorio. On je mogao sam da zaključi, kao i nakon posete one
18 ekipe pukovnika iz Glavnog štaba, šta se uistinu dešavalo.

19 P: Pretpostavljamo da... da su general Krstić i Vaše starješine u to
20 vrijeme, nisu Vam nikada poslije toga rekli da ste Vi poslali netačan borbeni
21 izvještaj 16. jula; je li tako?

22 O: Rasprave o tome izveštaju posle toga, koliko se ja sećam, nije bilo.
23 Događaji su preticali jedni druge. Odvijala se haotična situacija u Krajini i o

24

25

26

27

28

29

30

1 tome nije bilo rasprave. Ali već kad smo kod tih tačnih ili netačnih izveštaja,
2 ja Vam moram reći jednu praksu koja je bila prisutna i u JNA a i u Vojsci
3 Republike Srpske, da su pored izveštaja komandanata, o istom događaju sledili
4 izveštaji njihovih pomoćnika za bezbednost, kao potvrda tačnosti ili netačnosti.

5 Pa, imamo slučaj, već kad ste to pomenuli, mog susreta sa gospodinom
6 Šemsom u novembru 1993., gde je bio prisutan i gospodin Drago Nikolić. I o tom
7 istom susretu našem ja sam izvestio komandu korpusa u redovnom borbenom
8 izveštaju, a Drago je po svojoj liniji izveštavanja izvestio i upravu glavnog...
9 Upravu bezbednosti Glavnog štaba, da bi komandant korpusa od mene tražio da ja
10 pošaljem poseban izveštaj šta je to bilo, na ličnost načelnika štaba korpusa.

11 Ja sam se začudio otkud to. To je samo jedan primer.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine McCloskey.

13 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Izvinjavam se što prekidam, ali imamo
14 problema sa prijevodom koji bi mogli da izazovu probleme, jer mislim da je
15 pogrešno prevedeno. Umjesto Glavni štab, Komanda korpusa, glavni korpus, mislim
16 stvari koje bi mogle da se... glavni štab korpusa, stvari koje bi se mogle
17 relativno lako ispraviti.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine McCloskey. Gospodine
19 Bourgon da li ćete Vi to sada ispraviti ili ćete to kasnije uraditi?

20 G. BOURGON: [simultani prevod] Ja bih želio jednu ispravku da uradimo.

21 P: U... na stranici 24, red 6, gdje piše "glavni korpus",
22 pretpostavljam, gospodine Pandurević, da ste htjeli da kažete "Glavni štab"; je
23 li tako?

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da li imate pred sobom transkript na
2 engleskom, gospodine Pandurević?
3 SVJEDOK: Da. Imam, časni Sude.
4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, onda možete odgovoriti na pitanje.
5 G. BOURGON: [simultani prevod]
6 P: Na stranici 24, red 6, gdje piše: "Uprava bezbjednosti..." piše
7 "Uprava bezbjednosti glavnog korpusa." Da li ste to rekli ili biste mogli
8 pojasniti šta ste Vi tačno rekli?
9 O: Uprava bezbednosti Glavnog štaba.
10 P: A na kraju u posljednjem redu kada kažete: "Na... Upućeno načelniku
11 glavnog štaba korpusa," mislim da nije ono što ste Vi rekli.
12 O: Ja sam tad poslao izveštaj na ličnost načelnika štaba Drinskog
13 korpusa, jer verovatno Živanović nije bio tad tu, nego je bio pukovnik Skočajić
14 Milutin, pokojni.
15 P: Hvala Vam. Sada ću preći na moju poentu. Vi ste sada rekli da sam ja
16 pomenuo Šemsu Muminovića, ja se ne sjećam da jesam, ali provjerit ću svoje
17 zabilješke. Ali moje pitanje je sljedeće, a vratit ćemo se na to kada budemo
18 govorili o šest... o događajima od 16. jula. Međutim, ja tvrdim da oficir Vašeg
19 kalibra koji je uživao apsolutno povjerenje komande, kao što smo vidjeli, koji
20 je ciljao na najviše položaje u vojsci, ne bi nikada namjerno uključio netačne
21 informacije, lažne informacije u borbeni izvještaj. Da li se slažete s time?
22 O: Ne slažem se. I dajte potvrdite to činjenicama.
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Ja Vam jednostavno tvrdim da Vaš borbeni izvještaj od 16. jula, kada
2 je riječ o informacijama koja su se u njemu nalazile o situaciji kako se
3 razvijala na terenu, je bio netačan... je bio tačan izvještaj i u njemu nije
4 bilo netačnih informacija.

5 O: A ja Vam moram reći da je od toga 16-og, četiri ili pet puta traženo
6 od korpusa izvještaj, i od Glavnog štaba, i da su slata dvojica ljudi da provere
7 stanje. I izvještaj je bio onakav kako sam ga ja opisao u mom glavnom svedočenju,
8 a mislim da je i jedan drugi zaštićeni svedok na sličan način rekô o tome.

9 P: Dakle, složiti ćete se sa mnom da je Vaš izvještaj tačno odrazio
10 situaciju onako kako se ona razvijala na terenu?

11 O: Ne. Izveštaj odrazio situaciju onako kako sam ja smatrao da ću imati
12 najmanje posledica zbog mojih postupaka.

13 P: To nije moje pitanje, gospodine. Ja želim da znam da li je situacija
14 na terenu 16. jula bila onakva kako ste Vi ih opisali u Vašem vanrednom borbenom
15 izvještaju ili ste Vi namjerno poslali pogrešne, netočne informacije u komandni
16 lanac?

17 O: Deo informacija je bio netačan, posebno kada se radi o navodnom
18 gubitku tri rova, to nije bilo tačno. Nigde linije fronta probijene nisu bile.
19 Takođe nije bilo tačno, koliko se sećam u izvještaju stoji, da sve što je prošlo,
20 prošlo je nenaoružano. To nije tačno. To se i na snimcima može videti ko je
21 prošao.

22 P: Dalje sugerišem, i to će biti moje posljednje pitanje u ovoj temi, da
23 razlog zbog kojeg Vi kažete ono što ste rekli u Vašem iskazu je da nas

24

25

26

27

28

29

30

1 ubijedite da ste Vi pustili da 28. divizija prođe kroz Vaše linije naoružana, ne
2 iz humanitarnih razloga, već zato što ste htjeli da sačuvate svoju brigadu, kao
3 što treba i da uradi dobar komandant ako je to moguće, a da se pri tome ne
4 kompromituje krajnja misija koja Vam je povjerena. Da li je to tačno gospodine?

5 O: Čuvanje života i vlastitih vojnika i neprijatelja jesu humanitarni
6 razlozi. Ja sam moga... ja sam imao zadatak da sprečim prodor 28. divizije. Ja
7 nisam morô sprečiti prodor, ali sam mogao masakrirati 28. diviziju. Ja sam mogao
8 izvući svoje ljude iz Baljkovice, pustiti 28. diviziju da se koncentriše na tom
9 prostoru, dozvoliti delovima 2. korpusa da se spoje sa njima i na jednom
10 kvadratnom kilometru poklopiti 5.000 ljudi artiljerijskom vatrom - i svaka
11 granata bi pogodila cilj. Ja bih time u potpunosti izvršio svoj zadatak, ali ja
12 to nisam uradio.

13 P: Vratit ćemo se na to kada budemo govorili o događajima od 16. jula.
14 Ja sada želim da pređem na drugu temu. Želio bih da Vam postavim nekoliko
15 pitanja u vezi sa nekim od dokaza, iskaza koje smo čuli na ovom suđenju.

16 Naravno, kao optuženi u ovom predmetu, Vi ste sjedili u sudnici tokom
17 iskaza svih svjedoka koji su se pojavili pred ovim Pretresnim vijećem, sa
18 izuzetkom možda jednog ili dva dana; je li to tačno?

19 O: Da.

20 P: Tokom Vašeg svjedočenja pomenuli ste da ste, također, pregledali
21 dokumenta koja su Vam dana, kako biste se... kako biste pripremili svoju
22 odbranu; je li tako?

23 O: Naravno.

24 P: I Vi ste čak pomenuli, na stranici 30821, redovi 23 do 24, da su Vam
25
26
27
28
29
30

1 pokazani svi dokumenti u sistemu EDS. Da li se sjećate toga?

2 O: Nisu mi pokazani svi dokumenti, nego ono što mi je dostavljeno u
3 elektronskoj formi sa EDS-a ja sam pregledao, a mislim da nije sve. Jer sad
4 vidim neke dokumente koje ste Vi najavili, ja ih ranije nisam video, a bili su
5 na EDS-u i mislim da je nemoguće to sve pregledati za ovo vreme.

6 P: Mislim da nisam najavio takva dokumenta na svom spisku, ali ako
7 jesam, razgovarat ću sa Vašim advokatom u pauzi.

8 Vi ste upoznati sa svim što su svjedoci u ovom predmetu rekli i takođe i
9 u vezi sa onim što su rekli svedoci koje Tužilaštvo nije pozivalo; je li tako?

10 O: Pa, ja sam čuo sva svedočenja ovde. Ne sećam se svih detalja i svih
11 svedočenja i ne znam da li znam šta su rekli svedoci Tužilaštvu koji nisu bili
12 ovde. Da li sam video njihove sve izjave ili nisam, ne znam.

13 P: Moje pitanje nije bilo dobro formulisano. Ne govorim o svjedocima
14 koji nisu pozivani, ali pročitali ste izjave koje je dobilo Tužilaštvo od osoba
15 koje nisu uživo svjedočile na ovom predmetu; da li je tako?

16 O: Neke izjave sam dobio, da li sve, ne znam.

17 P: I upoznati ste sa dokumentima i onima o kojima se raspravljalo u ovoj
18 sudnici i onima koje ste primili, a koji još nisu uvedeni u spis; je li tako?

19 O: Pa, ovo je toliko neodređeno da ja ne znam o kojim dokumentima je
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sve reč. Ja sam masu dokumenata pregledao i koji su uvedeni u elektronsku
2 sudnicu i pokazani ovde, kao i oni koji nisu.

3 P: To je bilo moje pitanje, pretpostavljam da ste ga shvatili. Ali svi
4 ti dokazi, bilo da su dolazili od svjedoka ili osoba koje su trebale da budu
5 svjedoci ili da je riječ o dokumentima, pretpostavljam da ste imali priliku da o
6 tome razgovarate sa svojim timom Odbrane?

7 O: Mi smo razgovarali o mnogim stvarima, pre svega onim koje smo
8 smatrali bitnim i važnim za naš pristup u ovome predmetu. A da smo o svim
9 dokumentima, sigurno nismo.

10 P: Ne želim da zalazim u detalje bilo kakve rasprave, to nije moja
11 svrha, ali da li sam u pravu ako kažem da ste Vi lično bili vrlo aktivni u
12 pripremi Vaše odbrane?

13 O: Bio sam aktivan. Radio sam lično sâm dosta na tome. Jer sam smatrao
14 da treba da poduzmem sve što je u mojoj moći, bez razlike na konačni ishod ovoga
15 suđenja.

16 P: Na primjer, pomenuli ste da ste se sastali sa vještakom, Boškom
17 Antićem, i rekli ste da ste mu Vi dali neke opšte smjernice, prije nego što je
18 on krenuo na svoju misiju; da li je to tačno?

19 O: Da.

20 P: Da li sam u pravu ako kažem da ste Vi, ustvari, sastavili neka
21 pitanja koja su postavljana svjedoku tokom ovog suđenja?

22 O: Ne znam kome svedoku.

23 P: Da li ste Vi sastavljali, uopšteno, pitanja za svjedoke, kako biste
24 pomogli svom timu Odbrane kako bi iznio Vašu argumentaciju pred ovo Pretresno
25 vijeće?

26 O: Ja sam svom timu Odbrane, za svakog svedoka, pomagao u pripremi,

27

28

29

30

1 analizirajući određenu dokumentaciju, davajući /sic/ svoja tumačenja, stručna
2 objašnjenja, iznoseći činjenice koje su meni poznate.

3 A samo formulisanje pitanja, u onom smislu koje je dozvoljeno da se
4 postavlja u sudnici, je stručna stvar i to je bila stvar tima Odbrane.

5 P: Bez zalaženja u detalje bilo kojeg konkretnog razgovora koji ste Vi
6 imali sa Vašim timom Odbrane, da li je ispravno reći da se Vaša odbrana izvodi u
7 skladu sa Vašim uputstvima?

8 O: Pa, valjda je to smisao saradnje u timu Odbrane. Ono gde me god moj
9 tim Odbrane sa stručne strane ubedio u nešto, ja sam to prihvatio. U struku se
10 njihovu nikad nisam mešao.

11 P: Ono što mene interesuje je sljedeće: ako bi se i kada bi se čuli neki
12 dokazi s kojima se Vi niste slagali, pretpostavljam da ste Vi onda pokrenuli to
13 pitanje sa svojim timom Odbrane?

14 O: Pa, ja sam se mogao ne složiti sa dokazima, ali dokaze nisam mogao
15 promeniti. Ja sam mogô reći gde se radi o interpretaciji činjenica, a gde se
16 radi o činjenicama. Jel /sic/ velika je razlika o samoj činjenici i o
17 interpretaciji činjenice. Ja, kao učesnik događaja, mogu govoriti o činjenici, a
18 neko drugi može govoriti o interpretaciji, na osnovu saznanja iz druge ruke.

19 P: Gospodine, da li ste čuli bilo kakve dokaze, bilo da je riječ o
20 svjedočenju, i vidjeli dokumente koji su uvedeni tokom ovog suđenja, za koje ste
21 smatrali da nisu istiniti ili da nisu tačni?

22 O: Pa, mnogo dokumenata je uvedeno kao dokazni predmeti u ovom Sudu. Ja
23 sam jedno vreme pokušô da vodim pregled tih dokumenata, ali sam video da je to

24

25

26

27

28

29

30

1 sulud posao i odustao sam od toga. Da li su svi tačni ili nisu tačni, ja stvarno
2 ne znam. Ali smo o svakom tom dokumentu kroz unakrsno ispitivanje ovde govorili
3 u sudnici, što je nas zanimalo.

4 P: A šta je sa svjedočenjima svjedoka? Da li ste čuli nekog svjedoka
5 ovdje u sudnici i onda kada ste se vratili u svoje prostorije mislili da taj
6 iskaz svjedoka nije istinit?

7 O: Pa, ako su izjave svedoka bile suprotne mojim saznanjima za koja sam
8 smatrô da su istinita, onda sam smatrô da on nije govorio istinu.

9 P: I šta ste radili ako je bio takav slučaj? Kako ste reagovali?

10 O: Pa normalno, analizirala bi se takva svedočenja, koristila bi se
11 dokumenta i metodom analize sadržaja, komparacijom sa drugim izjavama i drugim
12 dokumentima, dolazili bi do određenih zaključaka i pokušavali ustanoviti pravu
13 istinu.

14 Već me pitate o stručnim stvarima koje ja manje poznajem od Vas.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, gospodine McCloskey.

16 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ja primjećujem da zalazimo u vrijeme
17 pauze. Ali također, samo za zapisnik, neka od ovih pitanja zavod... uvode
18 svjedoka u područje privilegovanog odnosa između advokata i klijenta. Ja sam
19 siguran da gospodin Haynes može bolje braniti ovaj princip nego ja, ali možda bi
20 trebalo dati priliku da se o tome raspravlja da li je možda on trebao na to da

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 uloži prigovor ili ne, jer za zapisnik - i za ubuduće - u ovom predmetu svi
2 znamo da niko nema pravo da na ovaj način izvodi svjedoka i ispituje.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine McCloskey. Mi ne bismo
4 bili iznenađeni i ja moram priznati da se išlo u tom pravcu i ja sam imao to na
5 umu. Međutim, nisam primijetio da gospodin Haynes ustaje da uloži prigovor.

6 G. HAYNES: [simultani prevod] Ja sam također gledao na sat i mislio sam
7 da možda ćemo doći u 10.20h i da ćemo tu prestati.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pa, onda dajte da sada napravimo pauzu.

9 [Sudije vijećaju]

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Napraviti ćemo pauzu od 25 minuta, koja
11 počinje sada. Hvala Vam.

12 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

13 ... Početak pauze u 10.22h

14 ... Sjednica nastavljena u 10.48h

15 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

16 Izvolite sjesti.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Haynes, gospodine Bourgon, da
18 li ste imali priliku da porazgovarate?

19 G. HAYNES: [simultani prevod] Da. Gospodin Bourgon je rekao da ima još
20 jedno pitanje u vezi sa ovom temom.

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Onda možemo nastaviti.

22 Gospodine Bourgon, izvolite.

23 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

24 P: Gospodine, imam još jedno i to je posljednje pitanje u vezi sa ovom
25 temom, a tiče se Vašeg pregleda dokaza u ovom predmetu, prije nego što ste Vi
26 počeli svjedočiti. Želio bih samo da potvrdite da u pripremi za Vaše svjedočenje
27 pred ovim Vijećem, niste ignorisali bilo kakve dokaze ili iskaze koji su bili
28 suprotni onome za što Vi kažete danas da je istina; je li tako?

29

30

1 O: Pa, mislim da nisam sa svojim timom Odbrane u toku pripreme za svoje
2 svedočenje prolazio kroz već uvrštene dokazne predmete u ovaj spis, al' samo
3 želim da kažem da sam uvek imao puno poverenje u profesionalnost i odgovornost
4 rada mojih članova tima, da su oni uvažavali moju vojnu struku, a ja njihovu
5 pravnu, i da je to jedna harmonična ekipa i da sam ja svom timu Odbrane rekao
6 sve informacije koje sam imao na raspolaganju, a ticali su se mog angažmana i
7 događaja koji se tretiraju u ovom predmetu.

8 Ja ne znam da li je slučaj sa ostalim timovima Odbrane takav ili ne, o
9 tome nikad nismo razmišljali. I mi smo u toku moje pripreme zajednički radili,
10 kompletnu pripremu je vodio glavni advokat, a ja sam bio tu da razjasnim ono što
11 sa vojne tačke gledišta njemu nije bilo jasno.

12 P: Hvala Vam. To će biti korisno kada dođemo do događaja od 16. jula.

13 U ovom trenutku, ono što bih želio da uradimo je da Vas pitam sljedeće:
14 sada kada ste završili svoje glavno ispitivanje i kada ste čuli sve dokaze u
15 ovom predmetu, dokaze i iskaze koje je izvodilo Tužilaštvo i Vaši suoptuženi u
16 ovom predmetu, želio bih da Vas pitam da li smatrate, barem sa vojnog
17 stanovišta, da Vi snosite bilo kakvu odgovornost za zločine počinjene u području
18 Zvornika u julu 1995. godine?

19 O: Ja sam se na ovu optužnicu izjasnio bezmalo pre tri godine, možda i
20 više.

21 P: Ali to je bilo prije nego što ste čuli sve dokaze i iskaze u ovom
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 predmetu. Sada kada ste čuli sve dokaze i iskaze, ja ne tražim od Vas nikakav
2 pravni zaključak, ja tražim od Vas zaključak u svojstvu komandanta brigade,
3 komandanta Zvorničke brigade u julu 1995. i ja Vas vrlo direktno pitam: da li
4 smatrate da sa vojnog stanovišta nosite bilo... snosite bilo kakvu odgovornost
5 za događaje koji su se desili tamo u to vrijeme.

6 O: Ne.

7 P: A kada se osvrnemo na te događaje, da li Vi danas kao vojni komandant
8 mislite da ste mogli nešto učiniti da spasite živote tih muslimanskih
9 zarobljenika koji su pogubljeni u tom periodu?

10 O: Nažalost, oni koji su pogubljeni pre moga saznanja, nije postojala
11 mogućnost. Za one koje smo mi zarobili, su im spašeni životi, kao i mnogima koji
12 su propustani da prođu. Tamo gde nečiji život zavisi od moje volje, ali je to
13 grubo rečeno, taj je ostao u životu.

14 P: Jučer ste rekli da ste bili iznenađeni kada ste saznali da se
15 Obrenović izjasnio krivim. To je na stranici 31331, redovi 7 do 8. I koliko sam
16 ja shvatio, Vi ste rekli da niste mislili da je Obrenović kriv, na temelju
17 informacija koje Vam je on prenio 1995., a to je na stranici 31333, redovi 24 do
18 33... 31335, red 2. Da li ostajete pri tom stavu danas?

19 O: Da.

20 P: Moje pitanje je sljedeće. Želio bih da pogledamo neke činjenice i da
21 Vam onda postavim slično pitanje: na temelju Vašeg iskaza, složiti ćete se sa
22 mnom da je Obrenović dobio informacije o pogubljenju... pogubljenjima u Orahovcu
23 najkasnije do večeri 14. jula, tokom svog razgovora sa Jokićem koji je bio
24 dežurni operativni u brigadi. To je bio Vaš iskaz; je li tako?

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: I da li je Vaš iskaz da ste Vi stigli u komandu Zvorničke brigade
3 približno u podne 15. jula?

4 O: Da.

5 P: I Vaš je iskaz da poslijepodne 15. jula ste bili obaviješteni da se
6 zarobljenici drže u školama u području Zvornika, uključujući Petkovce i Pilicu;
7 je li tako?

8 O: Da.

9 P: I Vaš iskaz je da je Obrenović zadržao tu informaciju dok Vam je nije
10 prenio 16. jula, približno u 6.00h; je li tako?

11 O: Popodne, da.

12 P: A 18.00h, u pravu ste. I na temelju svih tih dokaza u ovom
13 predmetu... iskaza koje smo čuli u ovom predmetu, znate da u to vrijeme veliki
14 broj zarobljenika koji su držani u školama Pilica i Petković... Petkovići
15 /?Petkovci/ su pogubljeni. Vi ste upoznati sa tim iskazima i dokazima; je li
16 tako?

17 O: Da.

18 P: I na temelju tih činjenica, da li je i dalje Vaš stav da sa vojnog
19 stanovišta Vi ne snosite nikakvu odgovornost za ta pogubljenja do kojih je došlo
20 u tim školama?

21 O: Ako Vi smatrate da je činjenica što je mesto pogubljenja i mesto
22 zatočenja ratnih zarobljenika bila na području opštine Zvornik, gde se nalazi i
23 Zvornička brigada, samim time odgovorna Zvornička brigada, onda smatram da niste
24 u pravu. Neko je drugi se bavio tim poslom, sve je to organizovao i radio. Da je

25

26

27

28

29

30

1 kojim slučajem te zarobljenike odveo na bilo koje drugo mesto i da ih je
2 zadesila ista sudbina, nikad ja ne bih bio ovde, niti bi niko pitao Zvorničku
3 brigadu za to.

4 P: Dozvolite da moje pitanje bude preciznije. Dragan Obrenović je bio
5 Vama podređen i on je dva dana imao informacije o pogubljenjima koja su se
6 odvijala u Orahovcu. I Vi ste imali i način i dužnost, obavezu da dođete do te
7 informacije, a ta informacija je uključivala učešće elemenata Zvorničke brigade
8 u događajima.

9 Vi smatrate da nemate nikakvu odgovornost za te događaje?

10 O: Toga trenutka kada je meni Dragan Obrenović preneo te informacije, a
11 i kasnije, nije bilo informacije o učešću pripadnika Zvorničke brigade u tim
12 događajima. Ako je Obrenović odgovoran i učestvovao na bilo koji način u tim
13 događajima 14-og i 15-og pre podne, onda komanda korpusa, koja mu je u to vreme
14 bila neposredno nadređena, je trebala od njega zahtevati tu informaciju ili
15 preduzeti određene mere protiv njega. Ta komanda nije učinila ništa i to je
16 jedan od indikatora koji je meni govorio da Obrenović nije odgovoran za to.

17 P: Na temelju ovog odgovora, gospodine Pandurević, ono što bih želio da
18 uradim u ovom trenutku, a moja svrha je da pokušam da razumijem Vaše stanovište
19 sa voj... Vaš stav sa vojnog stanovišta, kako bih mogao bolje razumjeti kako to
20 da ste svjedočili na način na koji ste svjedočili o Dragi Nikoliću.

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Tokom Vašeg glavnog ispitivanja, kada ste svjedočili o razgovoru koji
2 ste imali sa Obrenovićem u svojoj kancelariji u vezi sa pogubljenjima, to je bio
3 razgovor od 23. jula, Vi ste izjavili, na stranici 31171, redovi 11 do 12:

4 "Prema informaciji koju smo imali, znali smo da je stiglo naređenje
5 generala Mladića."

6 Da li se sjećate da ste svjedočili u tom smislu?

7 O: Da.

8 P: A kasnije, na toj istoj stranici 31172, redovi 7 do 9, rekli ste:

9 "Međutim, u svijetlu kasnijih događaja i činjenice da nisu poduzete
10 nikakve mjere, i dalje sam uvjeren da je naređenje zaista došlo od njega."

11 Da li ostajete pri tom iskazu?

12 O: Da.

13 P: Na stranici 31106, također ste posvjedočili sljedeće:

14 "Dana 18. jula..." kada ste diktirali ovaj izvještaj... odnosno to je
15 bilo pitanje, oprostite.

16 Pitanje je bilo: "18.07., kada ste diktirali ovaj izvještaj, jeste li
17 imali ikakvoga razloga vjerovati da je, naprimjer, general Krstić išta znao o
18 operaciji ubijanja zarobljenika?"

19 Vaš odgovor bio je:

20 "Ja nisam imao nikakvu eksplicitnu informaciju koja bi ukazala na
21 činjenicu da je general Krstić nešto o tome znao. Međutim, ja sam logički
22 razmišljao, budući da nije reagirao na moje... na moj izvještaj poslan 15-og,

23

24

25

26

27

28

29

30

1 budući da u toku razgovora koje smo vodili ujutru 17-ga ništa nije kazao, budući
2 da se ništa nije dogodilo nakon mogega izvještaja od 16-og, ja sam u potpunosti
3 smatrao da on raspolaže određenim informacijama."

4 Sjećate li se da ste odgovorili na pitanje u tom smislu?

5 O: Da, sećam se.

6 P: Na stranici 31112, također ste izjavili da kada se razgovaralo o
7 izvorima Vaših informacija u vezi s počinjenim zločinima, ponovno citiram što
8 ste Vi kazali u 19. do 23. redak:

9 "Glavni izvor mojih informacija bio je Dragan Obrenović, a 18-ga u
10 Baljkovici, Jokić mi je potvrdio sudjelovanje, odnosno rad, angažman
11 inženjeris... inženjerijske opreme, odnosno strojeva, te jednoga stroja iz
12 poduzeća *Birač Holding*, te jednoga stroja iz kamenoloma kod Jošanice."

13 Sjećate li se da ste dali takav iskaz?

14 O: Da.

15 P: Također ćete se složiti sa mnom da ste u glavnome ispitivanju, kada
16 se govorilo o ponovnim okopavanjima, iznijeli gledište ovako - stranica 31244,
17 13. do 18. redak:

18 "Ja nisam imao nikakvih izravnih informacija o tome tko je u tome
19 sudjelovao, tko je bio zadužen za to, tko je tamo bio glavni, no bio sam u
20 stanju zaključiti da su to učinili organi bezbjednosti, zato što nikakav zadatak
21 nije izdan nijednoj komandi, da bi komande prenijele zapovijed niz lanac
22 komandovanja da se s time pozabavi."

23 Sjećate li se da ste tako nešto kazali?

24 O: Da.

25 P: Ja bih mogao navesti još primjera iz Vašega svjedočenja u glavnom
26
27
28
29
30

1 ispitivanju, no moje pitanje sada za Vas glasi ovako: imajući na umu Vaš iskaz u
2 ovome predmetu, pomozite mi da vidim jesam li dobro razumio ako kažem da prema
3 Vama zapovjedni lanac od Glavnoga štaba prema korpusu, organima sigurnosti,
4 odnosno bezbjednosti VRS-a, Mladić, Krstić, Jokić, su dakle bili uključeni i
5 donekle su odgovorni za zločin koji je počinjen nad ratnim zarobljenicima u
6 Zvorniku 1995. godine, a Vi, gospodine Pandureviću, za to nemate nikakve
7 odgovornosti. Da li mi ovako trebamo shvatiti Vaše desetodnevno svjedočenje?

8 O: Vi ćete razumeti na način koji možete i želite razumeti. Ja komandne
9 odgovornosti, ni lične odgovornosti, za te događaje nemam.

10 P: Pokušajmo još malo to istražiti. Ja ne kažem da ja želim nešto
11 razumjeti, ja samo kažem da ja to tako shvaćam. Jesam li ja u pravu ili nisam?

12 O: Ne znam. To će Sudsko veće odlučiti, gospodine Bourgon.

13 P: Sada bih prešao na jednu drugu temu mog unakrsnog ispitivanja. Radi
14 se, naime, o prisilnom premještanju.

15 I zamolio bih da se u elektroničkoj sudnici pokaže dokazni predmet, P5.

16 Gospodine, Vi ćete svakako prepoznati ovaj dokument. Oprostite, još...
17 nema ga još. P5.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Budite strpljivi, gospodine Bourgon.

19 G. BOURGON: [simultani prevod] Da, dug je dokument.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, sada vidimo logotip Međunarodnog
21 suda na ekranima. Treba li Vam neka konkretna stranica?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. BOURGON: [simultani prevod] Ne, gospodine predsjedavajući, prva
2 stranica će biti dovoljna za sada.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Ako pogledate na monitor pred
4 sobom, gospodine Bourgon, vidjet ćete da engleska verzija... Eh sada da, sad se
5 podudara. Dobro je. Izvolite.

6 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

7 P: Dakle, gospodine, Vi ćete svakako prepoznati ovaj dokument koji se
8 nalazi pred Vama na monitoru. Vi ćete svakako vidjeti da se radi o direktivi za
9 daljnja dejstva, odnosno operacije. Upućena je komandi. Odnosno, radi se o
10 direktivi za daljnja dejstva, operativni broj 7. Dakle, to je ona direktiva broj
11 7; je li tako?

12 Prepoznajete li dokument?

13 O: Da. Ovde sam ga video.

14 P: Vi vidite i datum ovoga dokumenta, datum je 8. mart 1995.

15 O: Da.

16 P: No ako se vratimo jednu stranicu unatrag, barem na engleskom jeziku,
17 vidjet ćemo popratno pismo. To je prva stranica u elektronskoj sudnici na
18 engleskome... na engleskoj strani. Iz ove stranice vidimo da je to dokument koji
19 je došao iz Glavnoga štaba Vojske Republike Srpske, te da je upućen komandi 1.
20 krajiškog korpusa, te da ga je uputio načelnik štaba, general Milovanović, i to
21 17.03.

22 Prepoznajete li Vi ovo popratno pismo, gospodine Pandureviću?

23 O: Ovde sam ga video prvi put, takođe.

24 P: Da, to je upravo ono što me vodi do sljedećeg pitanja. Za vrijeme
25 glavnoga ispitivanja, na stranici 30821, 21. do 24. redak, Vi ste kazali da ste
26 vidjeli taj dokument po prvi put ovdje u Hagu; je li točno?

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Vi ćete se složiti sa mnom da je ovo dokument strateške razine; zar
3 ne?

4 O: Da.

5 P: Također ćete se složiti sa mnom da ukoliko Vi ovaj dokument niste
6 vidjeli do dolaska u Hag, da ga onda nitko drugi iz Zvorničke brigade nije
7 vidio; je li točno?

8 O: Da.

9 P: Vi ćete se, također, složiti sa mnom da ne biste ni očekivali da
10 oficiri brigade, općenito govoreći, budu obaviješteni o strateškim dokumentima
11 koje izdaje Vrhovna komanda Oružanih snaga?

12 O: Slažem se.

13 P: Sada bih prešao na jedan drugi dokument, a to je P203.
14 Ovaj dokument je sada pred nama.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo malo, gospodine Bourgon. Iz čiste
16 znatiželje, ja se sjećam otprilike nečega. Ja sam naime primijetio, iako se
17 sjećam da smo čuli objašnjenje za to, da u B/H/S dokumentu u gornjem desnom uglu
18 piše OP broj, odnosno kopija broj 6P, a u engleskom piše primjerak, odnosno
19 kopija broj 9. Htio bih da se potvrdi samo da zapravo govorimo o istome
20 dokumentu.

21 Nešto kasnije naslov, izgleda, pokazuje da stvarno govorimo o
22 operativnoj zapovjedi broj 7. Gospodine McCloskey.

23 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Časni Sude, mi ćemo provjeriti.
24
25
26
27
28
29
30

1 Misli...mislim da je to već u davnom spisu da je direktiva poslana različitim
2 brigadama. Možda smo dali na prevod jednu koja došla iz neke druge brigade, ali
3 provjerit ćemo.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Meni se čini da se ja sjećam da se ovo
5 spomenulo već ranije tijekom suđenja i htio bih samo znati, u slučaju da budete
6 htjeli iznositi kakvu argumentaciju u vezi s time.

7 Gospodine Haynes.

8 G. HAYNES: [simultani prevod] No, također, taj dokument ni nije na
9 popisu dokumenata koji je bio objelodanjen, P203. Ali ja zasada nema prigovora.
10 No nešto bih možda o tome imao za kazati nešto kasnije.

11 G. BOURGON: [simultani prevod] Ja se ispričavam kolegama. Ja sam mislio
12 da smo... mislio sam da je ovaj dokument stvarno na našem popisu. Ja ću
13 pogledati to za vrijeme pauze. No to je dokument... vrlo dobro poznat dokument
14 koji je korišten u glavnom ispitivanju.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, to znam. No idemo dalje, a ja ću
16 naravno čuvati prava svakoga od Vas.

17 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala Vam što ste spomenuli, gospodine
18 predsjedavajući, pitanje primjerka broj 9 i 6 u B/H/S-u. I ja ću, također,
19 provjeriti ovo s kolegama iz Tužiteljstva.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] A imamo i rukom pisani broj jedan.

21 G. BOURGON: [simultani prevod]

22 P: Gospodine Pandureviću, vidite, ovo je dokument koji se zove
23 "Zapovijed za obranu i aktivna borbena dejstva, operativni broj 7." Vi ste ovaj
24 dokument već vidjeli za vrijeme glavnog ispitivanja?

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Ja bih htio s Vama pogledati šestu stranicu na engleskom jeziku, a
3 treću na B/H/S-u.

4 Gospodine, ako pogledamo točku broj 2, mislim da je to negdje po sredini
5 stranice na Vašem jeziku, a na engleskome ja gledam zadnju rečenicu prvoga
6 odlomka, gdje piše... imamo onu notornu rečenicu koja se tu pojavljuje, piše:

7 "Svakodnevnim planskim i osmišljenim borbenim aktivnostima stvoriti
8 uslove totalne nesigurnosti, nepodnošljivosti, besperspektivnosti daljnjeg
9 ostanka i života mještana u Srebrenici i Žepi."

10 Gospodine, Vi ste izjavili da je ta rečenica jednostavno, doslovno riječ
11 po riječ, prepisana iz strateškoga dokumenta kojega smo maloprije gledali, naime
12 iz one operative broj 7, koju nikada tijekom rata niste vidjeli; je li točno?

13 O: Ne samo ova rečenica, nego zadatak Drinskom korpusu.

14 P: Ja bih sada prešao na zadatke i na naređenje koje je izdano ovim
15 dokumentom. Molit ću osmu stranicu na engleskom, a četvrtu na B/H/S-u.

16 Pod točkom 4, dakle, pod naslovom "Odlučio sam," vidimo da se nikako ne
17 poziva na tu notornu rečenicu, koja se nalazi u točki 2, o preživljavanju
18 stanovnika Srebrenice; je li točno?

19 O: Da.

20 P: Na osnovi Vašega vojnoga iskustva, Vi možete kazati da je ono što je
21 važno u zapovjedi ovakve vrste je zapravo odluka komandanta korpusa koja je
22 iskazana u tome paragrafu; je li točno?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Od tačke 4 pa do kraja zapovesti, sve se to u vojnom smislu smatra
2 odlukom. A ovaj prvi deo je idejni deo odluke, koji je najvažniji za potčinjenu
3 komadu koja prima ovaj dokumenat u procesu proučavanja zadatka. Jer, između
4 ostalog, treba da shvati cilj i ideju komandanta pretpostavljenog koji mu je
5 uputio ovu zapovest. I idejni deo odluke generala Živanovića je taj da razdvoji
6 enklave Žepa i da spreči komuniciranje između tih enklava i ništa više, u
7 pogledu samih enklava.

8 P: Što se Vas tiče kao komandanta Zvornike brigade... Zvorničke brigade,
9 kada ste dobili taj dokument, ono što je za Vas bilo... bio je važan ovaj dio,
10 dakle, odluke od 4. paragrafa pa dalje?

11 O: Da.

12 P: Ja bih sada htio pogledati 9. stranicu na engleskom, a 5. na B/H/S-u.
13 Ovaj dio, gospodine, pod točkom 5, "Zadaci jedinicama", tu vidimo u točki 5.1
14 da imamo zadatak koji je dodijeljen Zvorničkoj brigadi ovom zapoviješću; je li
15 tako?

16 O: Da.

17 P: Ja bih htio obraditi dva konkretna dijela točke 5.1. Naime, prvi dio
18 koji počinje nakon dvotočke, dakle sa ovom malom crticom, gdje piše da je Vaš
19 zadatak, odnosno zadatak Zvorničke brigade:

20 "Spriječiti prodor neprijatelja na izabranim taktičkim pravcima i
21 zauzimanje dominantnih objekata, presijecanje komunikacije Zvornik-Kozluk i
22 izbijanje na rijeku Drinu."

23 Je li to bio glavni zadatak koji ste Vi dobili kao komandant Zvorničke
24 brigade?

25

26

27

28

29

30

1 O: Ovo je bio glavni zadatak sve vreme trajanja rata i nije ga ni
2 trebalo posebno pisati. Taj se zadatak znao, on se samo ovde ponavlja.

3 P: Drugim riječima, koncentrirati se na prednje, dakle isturene linije
4 obrane i spriječiti proboj muslimanskoga 2. korpusa; je li točno?

5 O: Da, to je osnovni smisao i bio postojanja Zvorničke brigade.

6 P: Zadnji zadatak u ovoj točki 5.1, to je ova treća crtica, kaže:
7 "Komanda brigade će formirati gotove snage jačine jednog bataljona za
8 intervenciju po ugroženim pravcima i izvođenje ofanzivnih BD u svojoj zoni
9 odgovornosti i po odluci komandanta Drinskoga korpusa."

10 Možete li nam objasniti što ovo znači?

11 O: Ovo je praktično ponavljanje zadataka koji smo odranije imali. I
12 imali formiran taj bataljon, a to je bio Podrinjski odred specijalnih snaga sa
13 ojačanjima.

14 P: Svrha ovoga zadatka je da imate snage spremne za intervenciju i u
15 Vašoj zoni odgovornosti, kao i ukoliko komandant korpusa bude trebao kakvu
16 pomoć; je li točno?

17 O: Da.

18 P: No, kako ste Vi kazali u glavnome ispitivanju, tu se uopće u ovoj
19 točki 5.1 ne spominju bilo enklava Srebrenica, bilo enklava Žepa; je li točno?

20 O: Da.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: U glavnome ispitivanju ste izjavili, stranica 30289, 6. do 16. redak,
2 sljedeće. Pitanje je bilo:

3 "Ako se vratimo na one notorne riječi koje su navedene u paragrafu 2,
4 odnosno u točki 2," oprostite, "zadaci Drinskog korpusa, kako ste Vi... odnosno,
5 kako smatrate zda... kakvima smatrate zadatke Drinskoga korpusa iz toga naslova,
6 u smislu mogućnosti njihova postizanja?"

7 Vaš odgovor je bio:

8 "Kada sam dobio zapovijest, ja sam ga najprije pročitao. To nazivamo
9 prvim čitanjem, tako da steknemo jedan opći dojam. Za vrijeme toga prvog
10 čitanja, primijetio sam točku 2, zadaci korpusa. Međutim, ja se nisam dugo time
11 bavio i prilikom sljedećeg čitanja i analize usredotočio sam se na točku 4. Ja
12 Vam sada ne mogu točno kazati kako sam u to vrijeme shvatio rečenicu koja je tu
13 spomenuta, ali ja sam svakako puno o njoj razmišljao za vrijeme ovoga suđenja."

14 Dakle, na osnovu ovoga odgovora, gospodine Pandureviću, ja sam shvatio
15 sljedeće: kada ste Vi pročitali ovu zapovijest koja je došla iz korpusa i kada
16 ste postupili po njoj u skladu s Vašim dužnostima komandanta brigade, Vi ste se
17 isključivo koncentrirali na odluku komandanta i zadatke izdane Zvorničkoj
18 brigadi. Da li je to točno?

19 O: Da, i susednim brigadama, a to je bila Šekovačka brigada.

20 P: Mi smo puno iskaza čuli o ovome predmetu, gospodine, o postupku koji
21 slijedi nakon što dobijete takvo naređenje iz korpusa. I naravno, taj štabni
22 postupak zapravo je nešto čime upravljate i Vi i Vaš načelnik štaba u Zvorničkoj
23 brigadi, odnosno u komandi; je li točno?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Taj proces otpočinje komandant, kasnije nastavlja načelnik štaba i
2 ostali organi u štabu.

3 P: Biste li se složili sa mnom da za vrijeme čitavog tog postupka koji
4 je uslijedio nakon što je primljena ova zapovijest, da je ono što se događalo u
5 komandi Zvorničke brigade, dakle u svim tim događajima, Vi nikada niste ni
6 razgovarali, niti ste na bilo koji način naznačili, niti ste uputili zahtjev
7 svome načelniku štaba, pomoćniku i štabnim oficirima... štapskim oficirima, bilo
8 što u vezi sa nekakvim djelovanjima po civilnome stanovništvu Srebrenice i Žepe?

9 O: To je apsolutno bilo isključeno.

10 P: Kada bih ja sebe danas... ne, ne danas, nego kada bih se u ono doba
11 stavio na mjesto bilo kojega od tih starješina, bilo Vašega načelnika štaba,
12 Vaših pomoćnika ili pak štabnih oficira u komandi, da li biste se složili sa
13 mnom da ja ne bih iz Vaših naređenja i uputa kao komandanta brigade mogao
14 zaključiti da Zvornička brigada ima ikakve veze ili da ima bilo kakve aktivnosti
15 za poduzeti u smislu ciljanja civilnoga stanovništva Srebrenice i Žepe?

16 O: Dobro ste zaključili. Jer zapovest koju sam ja doneo na osnovu ove
17 zapovesti, počinje sa prvom tačkom u kojoj bih izneo podatke o neprijatelju
18 ispred zone odbrane brigade. Zatim bi 2. tačka bila zadatak brigade koji je
19 napisan u ovoj zapovesti komandanta korpusa. 3. tačka bi bila zadatak Šekovačke,
20 susedne brigade. I 4. tačka bila bi moja idejna odluka, odnosno idejni deo
21 odluke za angažovanje brigade u duhu dobijenog zadatka i tu se nigde ne bi mogla
22 pominjati ni Srebrenica ni Žepa.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: I zadnje pitanje u vezi sa ovom temom, Vi ste dosta o tome
2 razgovarali za vrijeme glavnog ispitivanja. Vi, naime, kažete da je... da
3 Zvornička brigada, po Vašem znanju, nikada ni na koji način nije sudjelovala u
4 prisilnome premještanju civilnoga stanovništva iz Potočara prema Kladnju i na
5 muslimanski teritorij; je li točno?

6 O: Da.

7 P: Isto vrijedi i za civilno stanovništvo Žepe; je li točno?

8 O: Da.

9 P: Ja bih sada prešao na sljedeću temu svog unakrsnog ispitivanja. U
10 ovome dijelu htio bih se vratiti na Vaše svjedočenje u vezi sa razdobljem od 12.
11 do 15. jula 1995., to jest prije nego što ste otišli s prostora Žepe da biste se
12 vratili u Zvornik. Prva stvar o koju bih s Vama razgovarati je komandni odnos
13 između majora Obrenovića i Vas u to vrijeme.

14 Na osnovi Vašega iskaza, ja sam razumio da, po onome kako Vi kažete, od
15 trenutka kada ste otišli iz Zvornika s Taktičkom grupom 1, major Obrenović je
16 djelovao u svojstvu zamjenika komandanta brigade; je li točno?

17 O: Da. On je zastupao dužnost komandanta brigade.

18 P: Vi, po Vašem iskazu, niste imali nikakvih odgovornosti za sve što se
19 događalo, dok niste ponovno preuzeli svoju dužnost komandanta. Da li je to Vaš
20 stav?

21 O: Da. Ja sam bio sprečen u tom periodu da obavljam dužnost komandanta
22 Zvorničke brigade, jer sam izvršavao drugi zadatak i između mene i Dragana

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Obrenovića u tom periodu nije postojao komandni odnos, odnos nadređenog i odnos
2 podređenog.

3 P: Preći ćemo na Vaš dolazak u komandu Zvorničke brigade 15. jula nešto
4 kasnije, ali moje pitanje je: kada ste tačno Vi preuzeli svoju dužnost
5 komandanta? Kada je tačno bio taj definirajući trenutak kada major Obrenović
6 više nije zastupao dužnost komandanta brigade i Vi ste preuzeli tu dužnost?

7 O: Kada je završio sa referisanjem u njegovoj kancelariji, i meni se
8 čini da sam ja tad rekao: "Sad ja preuzimam komandovanje."

9 P: Dakle, ono što Vi kažete, u suštini, je da kada ste bili informisani,
10 odnosno kada Vam je on referisao o situaciji u brigadi, Vi ste bili taj koji je
11 donio odluku da li ćete preuzeti komandu ili ne; da li je to Vaš stav?

12 O: Da. Mene je general Krstić poslao nazad i ja sam morao da preuzmem
13 komandu.

14 P: A šta ako bi neko rekao da onog trenutka kada Vam je general Krstić
15 izdao naređenje da se vratite, Vi ste od tog trenutka bili komandant brigade.
16 Šta biste Vi rekli na takav navod, takvu tvrdnju?

17 O: Da ta tvrdnja nije logična ni tačna.

18 P: Pomozite nam da shvatimo zašto.

19 O: Pa, zato što faktički nikakvo dejstvo nije proizvela tu na licu
20 mesta, u zoni brigade mislim. Jer mene još uvek nema, ja sam i dalje sprečen da
21 komandujem.

22 P: A kada ste tog jutra razgovarali na telefon sa Jokićem, Miloševićem,
23 i Mijatovićem, da li su oni razgovarali sa komandantom brigade ili sa nekim ko
24 tek treba da preuzme svoju dužnost komandanta?

25

26

27

28

29

30

1 O: Oni su pokušali, koliko se ja sećam, u tom momentu stupiti u vezu sa
2 Obrenovićem, ali mislim da nisu ostvarili jer je bio na terenu; i razgovarali su
3 sa mnom.

4 P: Da, moje pitanje nije bilo dovoljno precizno. Vi ste njih pozvali; je
5 li tako?

6 O: Da.

7 P: A kada ste Vi razgovarali sa te tri osobe, kao što smo vidjeli iz
8 presretnutih razgovora, da li ste Vi govorili kao osoba koja je preuzela komandu
9 nad Zvorničkom brigadu... brigadom ili još uvijek niste bili komandant Zvorničke
10 brigade?

11 O: Formalno sam bio komandant, ali nisam bio preuzeo ponovno
12 komandovanje brigadom. Da Vam dam još jedan primer. Kada sam iz Višegrada krenuo
13 da primim dužnost komandanta Zvorničke brigade, ja nisam automatski u Višegradu
14 postô komandant brigade, nego tek kad sam došao u Zvornik i dobio informacije i
15 seo na stolicu komandanta brigade.

16 P: Slažem se s tim što kažete o prelasku iz Višegradske u Zvorničku
17 brigadu. Ali složiti ćete se sa mnom da prije toga Vi niste imali nikakvih veza
18 sa Zvorničkom brigadom; je li tako?

19 O: Nisam.

20 P: U slučaju o kojem sada govorimo, Vi ste, prije nego što ste otišli sa
21 Taktičkom grupom 1, prije nego što... i za vrijeme dok ste bili raspoređeni sa
22 Taktičkom grupom 1, Vi ste formalno i dalje bili komandant Zvorničke brigade?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Formalno, da.

2 P: A kada ste tog jutra razgovarali na telefon sa te tri osobe koje sam
3 pomenuo, da li ste im, na primjer, mogli izdati naređenja?

4 O: Ja sam mogô da izdam naređenja, ali im nisam izdô naređenja jer nisam
5 komandovô brigadom. To bi onda bilo dvostarešinstvo, ne bi bilo
6 jednostarešinstvo, jer je već zadatke izdao Dragan Obrenović, koje oni
7 izvršavaju. To bi bila pometnja.

8 P: Dakle, to je bio sporazum. Odnosno, da li ste Vi smatrali da i Vi i
9 te osobe shvataju da u trenutku kada ste Vi s njima razgovarali i tražili
10 informacije o 4. i 7. bataljonu, Vi s njima niste razgovarali kao zapovjednik,
11 kao komandant brigade?

12 O: Ne. Ja sam dobio te informacije da bih mogô s Krstićem argumentovano
13 razgovarati o zahtevu da me vrati nazad.

14 P: Ako sam Vas dobro shvatio, na temelju onoga što ste sad rekli, kada
15 ste otišli sa Taktičkom grupom 1, više Vam nije bilo bitno šta se dešavalo u
16 Zvorničkoj brigadi, jer tamo je bio oficir Obrenović, koji je bio kvalifikovan
17 da preuzme komandovanje i Vi niste morali da se brinete šta se tamo dešavalo; da
18 li je to Vaš stav?

19 O: Nisam morao da se brinem i nisam mogao donositi odluke i uticati na
20 rad brigade.

21 P: Ali kao što ste pomenuli, formalno ste i dalje bili komandant
22 brigade, jer Obrenović nije formalno postavljen na tu dužnost; je li tako?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Lice koje je sprečeno da obavlja dužnost određuje mu se zastupnik, a
2 pošto je formacijom regulisano da je načelnik štaba ujedno zamenik komandanta, a
3 Pravilnik o nadležnosti komande brigade puka kaže da načelnik štaba u odsustvu
4 komandanta zastupa komandanta sa svim pravima i ovlašćenjima.

5 Prema tome, Obrenović je komandovô brigadom, a lice koje je sprečeno
6 formalno se vodi na toj dužnosti i njemu se status formalni ne menja, a može
7 biti sto razloga zbog kojih je sprečen da obavlja dužnost.

8 P: Mislim da su naši stavovi vrlo bliski kad je to u pitanju, ali moje
9 pitanje je jednostavno sljedeće: s obzirom da ste Vi i dalje formalno bili
10 komandant te brigade, da li ste Vi potpuno zaboravili na tu brigadu ili ste i
11 dalje imali vojne odgovornosti prema toj brigadi?

12 O: Nisam imao komandne odgovornosti, a ja ne mogu zaboraviti brigadu. I
13 ne može biti moje komandno mesto izvan zone brigade, jer moje veze koje koristim
14 pri komandovanju su u mojoj zoni i odgovarajućeg dometa. Ne može moje istureno
15 komandno mesto biti u Žepi, a da komandujem brigadom u Zvorniku. Taman da sam
16 imao i satelitske veze i AWACS-e, to mi ne bi dalo pravo da komandujem.

17 P: Onda, pretpostavljam da ćete se složiti sa mnom da u tom periodu, a
18 govorim o konkretnom periodu od 12. do 15. jula, ali mogao bih da proširim taj
19 period, da iako ste sa... sa zakonskog stanovništva možda ne nosite... ne
20 snosite nikakvu odgovornost za zločine počinjenim u Vašem odsustvu, ovo je

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pravno pitanje i ja ne želim da se time bavim u ovom trenutku, ali složiti ćete
2 se sa mnom da sa bojnog stanovišta Vi ste i dalje formalno bili komandant i
3 dalje ste imali dužnost da se brinete za svoju brigadu. Da li se slažete sa
4 mnom?

5 O: Ma, nisam imao dužnost da brinem, jer sam bio sprečen da obavljam
6 dužnost, a mogao sam da mislim šta hoću.

7 P: Ja tvrdim, gospodine, da kada ste dobili informacije o prijetnji koju
8 predstavlja kolona 28. divizije koja se kretala prema području Zvornika, to je
9 bio dovoljan razlog da Vi budete... to je bilo dovoljna informacija da Vi
10 poduzmete određene akcije, da barem saznate šta se dešava u Zvorniku u to
11 vrijeme.

12 O: Te informacije su samo poslužile da ja zahtevam kod generala Krstića
13 da se eliminišu razlozi moje sprečenosti da komandujem Zvorničkom brigadom. A ja
14 sam i dalje 15-og, u to vreme u 09.00h kad sam bio na IKM-u Krivače, komandovao
15 taktičkom grupom koja je bila u borbenom dodiru sa neprijateljem. I to mi je bio
16 osnovni zadatak.

17 P: Gospodine, bit ću vrlo direktan. Ja tvrdim da u tom periodu kada ste
18 Vi bili odsutni, Vi ste ostali u kontaktu sa majorom Obrenovićem - suprotno
19 Vašem iskazu u ovom predmetu - i ja bih želio da taj aspekt pokrijemo korak po
20 korak.

21 Prvo, tokom glavnog ispitivanja, na stranici 30741, redovi 15 do 20, Vi
22 ste pomenuli:

23 "Da nije ispravno da se poziva komandant brigade da učestvuje u borbenim
24 dejstvima van zone djelovanja njegove vlastite brigade."

25

26

27

28

29

30

1 I Vi ste dodali: "To se ne dešava ili se ne bi trebalo desiti u
2 organizovanoj vojsci."

3 Da li se i dalje slažete s time?

4 O: Da.

5 P: Bez obzira na to, kada ste dobili naređenje "Krivaja 95", u kojem se
6 traži da se sastavi Taktička grupa 1 i da učestvuje u borbenim dejstvima blizu
7 Srebrenice, Vi niste oklijevali da sebe stavite na dužnost komandanta Taktičke
8 grupe 1, što znači, ja tvrdim da ste prihvatili da ćete biti komandant Zvorničke
9 brigade u vrijeme kada budete odsutni u Srebrenici?

10 O: To je suprotno i zakonima fizike, gospodine Bourgon. A ja nisam sam
11 sebe stavio, nego mi je naredio Krstić.

12 P: Ja tvrdim, a možemo pogledati naređenja ako želite, u tom naređenju
13 se nikad ne kaže da Vi treba da komandujete Taktičkom grupom 1, već da treba da
14 stvorite Taktičku grupu 1, da formirate Taktičku grupu 1. Da li se slažete s
15 time?

16 O: Slažem se.

17 P: Dakle, to je bio Vaš izbor da Vi preuzmete komandovanje nad tom
18 taktičkom grupom?

19 O: Nije to bio moj izbor, jer je ta taktička grupa bila duplo jača nego
20 snage koje izdvaja 2. romanijska, odnosno 1. birčanska brigada. Pošto su one
21 davale po jednu četvu, nije bilo logično da komandant brigade komanduje četom.

22 A Zvornička brigada iz svog sastava je dala ojačani laki pešadijski
23 bataljon. Onda je bilo sasvim razumljivo, s obzirom na zadatak koji je dobila,

24

25

26

27

28

29

30

1 da komanduje... komandujem ja sa tom jedinicom, jer se sastojala iz tri jedinice
2 različite.

3 P: Dakle, Vaš je iskaz da je bilo razumljivo i da ste Vi bez obzira na
4 to odlučili da to uradite, ali to ipak nije bio dio naređenja; zar ne?

5 O: Ma, to je usmeno naređenje generala Krstića da ja komandujem tim
6 snagama iz Zvorničke brigade.

7 P: Vidjeli smo naređenje...

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo trenutak, gospodine Bourgon,
9 dozvolite da ja intervenišem.

10 Gospodine Pandurević, umjesto da ste preuzeli komandovanje tom taktičkom
11 grupom, da ste, recimo, na to mjesto stavili... postavili Obrenovića da
12 komanduje tom taktičkom grupom, kakve bi bile posljedice, ako bi bilo ikakvih
13 posljedica?

14 SVJEDOK: Onda bih ja, časni Sude, ostao u komandi brigade i komandovô
15 Zvorničkom brigadom. S tim što ovaj deo taktičke grupe ne bi bio pod mojom
16 komandom, nego pod komandom Obrenovića, odnosno generala Krstića. Jer i Obrenović
17 nije imao nikakve odgovornosti prema Taktičkoj grupi 1 kojom sam ja komandovao.

18 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

19 P: Dakle, gospodine Pandurević, sve što ja kažem je da ste mogli umjesto
20 sebe postaviti Legendu ili Bojanovića ili Štrpca da preuzmu komandovanje tom
21 grupom; je li tako?

22 O: Pa, Legendu mogu da prihvatim kao čoveka koji bi mogao komandovati,
23 ali ova dva druga imena ste baš nesretno izabrali. Tî to ne bi mogli nikako da
24 rade. Ja sam mogao da postavim bilo koga, ali šta bi to značilo? To bi bilo
25 neozbiljno. Ja ne bih završio zadatak korpusa. A imao sam usmeno naređenje
26 komandanta korpusa da ja komandujem tim snagama lično.

27

28

29

30

1 P: Samo za zapisnik, da li biste se složili sa mnom da je ovo po prvi
2 put da pominjete to usmeno naređenje generala Krstića? Po prvi put ga pominjete
3 na ovom suđenju sada? Da li se slažete sa mnom?

4 O: Mislim da sam rekao i ranije "po naređenju Krstića". Da li sam
5 pomenuo usmeno ili prvi put sad, mislim da ne menja stvar.

6 P: To je jednostavno bio previd s Vaše strane.

7 O: Da.

8 P: Kada ste formirali Taktičku grupu 1 i preuzeli komandovanje tom
9 grupom, pretpostavljam da ste bili svjesni toga da kada budete odsutni sa tom
10 taktičkom grupom, brigadi će biti uskraćeni vrlo važni resursi da drži liniju
11 prema 2. korpusu i muslimanskoj vojsci; je li to tačno?

12 O: Nisu ti resursi bili uskraćeni, jer u tom periodu se povećao broj
13 prisutnih vojnika na linijama odbrane, odnosno pozvani su sa odmora i bili su
14 angažovani na položajima. A inače, Podrinjski odred specijalnih snaga nikad nije
15 držô položaje i nisu bili na liniji odbrane. I Zvornička brigada imala je sasvim
16 dovoljno snaga u Zvorniku da se odbrani od eventualnih napada snaga 2. korpusa.
17 Procena komandanta Drinskog korpusa je bila takva da trebaju takve snage, a s
18 obzirom na muslimansku operaciju i ofanzivu oko Sarajeva, znali smo da su i
19 njihove interventne snage iz 2. korpusa upućene na prostor Sarajeva.

20 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Izvinjavam se, ako bih mogao samo da
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 postavim pitanje. Da li se ovdje general Krstić pominje kao komandant korpusa?
2 Da li je to problem prevoda ili ne?

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Bourgon.

4 Na koji dio transkripta se pozivate?

5 G. BOURGON: [simultani prevod] Jedan primjer za to je stranica 55,
6 redovi 19 i redovi 14... i također red 14.

7 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ja postavljam pitanje u vezi sa
8 odgovorom generala i pitam se da li je prevod njegovog odgovora tačan ili ne.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. Gospodine Pandurević, možete li nam
10 pomoći u vezi s tim?

11 SVJEDOK: Da, časnici Sude, razumeo sam intervenciju gospodina McCloskog.
12 General Krstić, u to vreme, je još uvek bio načelnik štaba i zamenik komandanta
13 korpusa, ali je on komandovao operacijom "Krivaja 95" i u tu operaciju je bio
14 uključen ograničen broj snaga iz Drinskog korpusa.

15 General Živanović je u to vreme bio potpuno po strani, ali on je sigurno
16 dobio odobrenje od komandanta korpusa, Živanovića, da mogu ja da idem i
17 komandujem mojim snagama koje učestvuju u operaciji "Krivaja 95".

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala za to pojašnjenje, gospodine
19 Pandurević.

20 Izvolite nastavite, gospodine Bourgon.

21 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

22 Molim da se u sistem elektronske sudnice pozove dokument P318. Mislim da
23 je on na mom spisku.

24 P: Gospodine, da li je Vaš stav da kada ste Vi otišli sa Taktičkom
25
26
27
28
29
30

1 grupom 1, na temelju naređenja koja ste dobili, prema Vašem iskazu, to nije
2 imalo nikakvog uticaja i nikakvih posljedica po Zvorničku brigadu, odnosno na
3 ono što je ostalo od Zvorničke brigade?

4 O: Pa, sve je uzročno-posledično povezano, gospodine Bourgon. Ja ovde ne
5 posmatram stvari izolovano, nego u celini.

6 Ako sam ja otišao iz zone odbrane brigade, a ostao je zamenik komandanta
7 da komanduje tom brigadom, koji je to i potvrdio i više puta u raznim
8 dokumentima, Zvornička brigada nije ostala osakaćena. Ona je ostala sa
9 adekvatnim snagama da može izvršavati zadatak koji joj je namenjen.

10 Niko u tom momentu nije razmišljao da će se jednoga dana 28. divizija
11 naći u zoni odbrane Zvorničke brigade.

12 P: Dakle, ako ostavimo po strani činjenicu da se 28. divizija jeste
13 pojavila u Zvorniku, Vaš stav je da je brigada bila potpuno u stanju da se nosi
14 sa svojim dužnostima i zada...zadaćama, dok ste Vi bili odsutni sa Taktičkom
15 grupom 1. Da li je to Vaš iskaz?

16 O: Da, sa onim zadacima koje je imala.

17 P: Ako pogledate dokument koji je na ekranu pred Vama, prepoznajete li
18 ovaj dokument kao Vašu... Vaše naređenje u kojima se navodi sastav Taktičke
19 grupe 1? Da li je to tačno?

20 O: Prepoznajem i sve je tačno ovde što piše.

21 P: Ako pogledamo stranicu 2 ovog dokumenta, u paragrafu 2.2 vidimo da
22 prva borbena grupa se sastoji od Podrinjskog odreda i vidimo pod slovom E, za
23 *Echo*, dio te borbene grupe uključen je i vod minobacača od 82 milimetra.

24

25

26

27

28

29

30

1 Da li je ova jedinica bila normalno podčinjena Podrinjskom odredu ili je ona
2 došla iz Zvorničke brigade?

3 O: Ne, ona je bila u sastavu Podrinjskog odreda. To je njegov organski
4 sastav.

5 P: A pod slovom G, navodi se interventni vod Zolje iz sastava 4.
6 bataljona. Taj interventni vod se sastoji iz najboljih boraca 4. bataljona; je
7 li to tačno?

8 O: Da, zato što odred nije bio kompletan i bio je skoro za sto ljudi
9 manje nego što inače ima, jer je deo vojnika bio u Sarajevsko-romanijskom
10 korpusu.

11 P: Ako pogledam sastav druge borbene grupe, paragraf 2, tačka 3, vidimo
12 da su svi ti resursi uzeti od Zvorničke brigade, kada ste Vi otišli sa Taktičkom
13 grupom 1; da li je to tačno?

14 O: Da. I ovde su formirana... formirane dve čete u toj borbenoj grupi,
15 od tri voda, svaki vod po 20 vojnika, četa 63 do 65, što je duplo manje nego što
16 je brojno stanje uobičajene čete. I to su ljudi iz bataljona Zvorničke brigade.
17 Da nisu otišli u taktičku grupu, oni bi bili na odmoru kući, ne bi bili na
18 položaju u Zvorničkoj brigadi. Možda ne ovi, ali neki drugi sigurno.

19 P: Ako pogledam paragraf 2.4, gde se govori o "Oklopno-mehanizovanoj
20 četi". Ovi... ova 4 tenka T-55 nisu više bila u Zvorničkoj brigadi kada ste Vi
21 otišli, jer su oni pošli s Vama.

22 O: Tačno. Oni su inače bili u formaciji odreda, ali sam ja izvršio
23 prekompoziciju i odreda, i ovih jedinica, i drugih bataljona, i od ove tenkovske

24
25
26
27
28
29
30

1 čete sam formirô posebnu jedinicu za podršku, ali su ostali neki drugi tenkovi u
2 zoni brigade, a to je tenk T-34, koji su bili utvrđene vatrene tačke i odlični
3 za odbranu.

4 P: Molim Vas sljedeću stranicu u verziji na engleskom i takođe u verziji
5 na B/H/S-u. Pogledajte takođe paragraf 2.4. Pominju se četiri oklopna
6 transportera koja ste povelili sa sobom. Zatim imamo paragraf *Bravo*; Praga sa
7 posadom i protivavionski top u paragrafu B. I takođe vidimo u 2.5, vod od
8 120... haubica od 122 milimetara.

9 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Prethodna stranica u verziji na B/H/S-u.

10 G. BOURGON: [simultani prevod] Da, zaista.

11 P: To su sve resursi koji su uzeti Zvorničkoj brigadi; je li tako?

12 O: Sve što je ovde navedeno je uzeto iz Zvorničke brigade. Nema potrebe
13 da idemo tačku po tačku. Ali ovi oklopni transporteri i ove Prage su uvek išle
14 sa Podrinjskim odredom ako je on dejstvovô van zone brigade, osim ove dve
15 haubice 122 koje su uzete iz mešovitog artiljerijskog divizionara.

16 P: Onda da ostavimo taj spisak po strani. Da li ćete se složiti sa mnom
17 da kada ste Vi otišli sa Taktičkom grupom 1, povelili ste sa sobom najbolje borce,
18 a ostavili ste iza sebe ljude sa malo ili bez borbenog iskustva da drže linije?
19 Da li se slažete sa mnom?

20 O: Imali su jednako borbeno iskustvo kao i svi ovi vojnici iz borbene
21 grupe 2.

22 P: Ja ne govorim o Taktičkoj grupi 2, ja govorim o onima koji su ostali
23 u Zvorniku da bi držali redovnu liniju. Ja Vama sugeriram, naime, da su ljudi

24

25

26

27

28

29

30

1 koji su ostali u Zvorniku bili ljudi s malo ili bez imalo borbenoga iskustva; je
2 li točno?

3 O: Nije tačno, gospodine Bourgon. Ja upravo isto govorim, samo što
4 stavljam drugi predznak kada je u pitanju iskustvo. Iskustvo vojnika koji su
5 ostali da brane zonu brigade jednako je iskustvu vojnika iz Borbene grupe 2 koja
6 je otišla sa mnom, jer su u isto vreme mobilisani i isto vreme su proveli u
7 ratu.

8 P: Na osnovi podataka kojima ste tada raspolagali, ja pretpostavljam da
9 kada ste otišli s Taktičkom grupom 1, a to ste govorili i ranije, Vi niste
10 očekivali da će se Zvornička brigada suočiti s nekim većim problemima, niti da
11 će biti uključena u bilo kakve teže borbe dok Vas nema; je li točno?

12 O: Tačno. Ne bi se suočila da je mene neko poslušao 11-og na sastanku u
13 Bratuncu.

14 P: Ali Vi ste vjerovali, kada ste otišli s Taktikom grupom 1, da
15 Obrenović može ispuniti dužnosti zamjenika komandanta, zato što je to činio i
16 ranije, zar ne?

17 O: Da.

18 P: No nije se moglo očekivati, barem u to vrijeme, da će kolona s više
19 tisuća Muslimana uskoro proći... da će prijeći zonom operacije, odnosno zonom
20 odgovornosti Zvorničke brigade, nastojeći probiti Vašu liniju odbrane i stići do
21 Tuzle; je li točno?

22 O: Nije se očekivalo na takav način. Ja sam imao pretpostavke, ali
23 saznanja smo dobili 12-og o konkretnim namerama 28. divizije.

24 P: Ono što mene zanima, gospodine, je ono što ste Vi učinili kada ste
25
26
27
28
29
30

1 shvatili da 28. divizija se kreće prema Zvorniku. Da je u to vrijeme postojala
2 mogućnost... Da li ćete se složiti sa mnom da je, dakle, čak postojala mogućnost
3 da 28. divizija zauzme Zvornik? Što Vi mislite?

4 O: Nije postojala mogućnost.

5 P: Je li kolona i 28. divizija predstavljala veliku, ako ne i glavnu
6 prijetnju po grad Zvornik i Zvorničku brigadu, odnosno po ono što je od nje u to
7 vrijeme ostalo?

8 O: Od 12. jula, Vojska Republike Srpske je imala konkretne podatke o
9 pravcima pokreta i namerama kolone 28. divizije. Ta je kolona imala samo jedan
10 cilj, a to je da se neometano i što lakše domogne teritorije 2. korpusa i to
11 najkraćim putem ili putem koji najbolje poznaju, jer su i ranije vršili
12 izviđanje tih pravaca. Da ta kolona na takav način se odluči da napadne Zvornik,
13 to bi bilo suludo. I komandanti u tim jedinicama 28. divizije nisu ni pomišljali
14 na to.

15 P: Gospodine, Vi ste se borili s dijelovima 28. divizije samo par sati
16 prije toga. Biste li se složili sa mnom da ste bili upoznati s odlučnošću i
17 vatrenom moći s kojom bi se trebala 28. divizija suočiti ukoliko bi stigla do
18 teritorije Zvornika?

19 O: Pa i sam Obrenović je već 12-og znao, imô je informacije o pokretu
20 28. divizije. 13-og i 14-og je imô kompletne informacije.

21 P: No moje pitanje je: kakve ste Vi informacije imali, u to vrijeme, u
22 vezi s prijetnjom koju je 28. divizija predstavljala po Zvornik i što ste Vi s
23 tim u vezi učinili?

24 O: Ma, meni niko informacije nije ni slao, nit' sam se ja zanimao, posle
25
26
27
28
29
30

1 kada sam napustio Vijogor i krenuo prema Žepi. Poslednji kontakt sa Krstićem i
2 Mladićem na Vijogoru bilo je saznanje koje sam od njih dobio, da postoje
3 dovoljne i adekvatne snage da zaustave dalji pokret 28. divizije. I ja više o
4 njoj nisam brinuo.

5 P: Mi ćemo razgovarati o Vašem susretu s Krstićem i Mladićem, no jeste
6 li prije toga bili zabrinuti da bi u bilo kojem trenutku, imajući na umu
7 prijetnju koju predstavlja 28. divizija Zvorničkoj brigadi, dakle, da li ste
8 brinuli u vezi s time išta?

9 O: Pa, ja sam izneo svoja razmišljanja i svoje predloge na sastanku 11-
10 og. Oni su odbijeni, nisu prihvaćeni. Ja sam mogao posle da mislim šta hoću, ali
11 više na tu situaciju uticati nisam mogao.

12 P: Jeste li Vi smatrali potrebnim, u bilo kojem trenutku, stupiti u
13 kontakt sa majorom Obrenovićem, da ga obavijestite o toj prijetnji ili da barem
14 saznate što on čini ili što planira, odnosno kako planira braniti se... braniti
15 se od te prijetnje?

16 O: Nisam ja ostvario sa njim kontakt nikakav. On je bio u radio-mreži sa
17 komandom korpusa i mnogo više informacija je imao korpus i Dragan Obrenović o
18 28. diviziji nego ja. Ja ustvari nikakve informacije nisam ni imao.

19 P: Dakle, Vi danas kažete da je major Obrenović bio u radio-mreži s
20 korpusom, te da je raspolagao svim informacijama, dakle istim informacijama
21 kojima je raspolagao i general Krstić u to vrijeme. Da li Vi to tako kažete?

22 O: Ja ne znam da li je raspolagao istim informacijama koje ima Krstić,
23 ali smo videli ovde iz niza dokumenata koje je radnje i aktivnosti poduzimao
24 Obrenović kada je reč o 28. diviziji.

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine, kolika je bila 28. divizija? Kakva su bila Vaša saznanja o
2 njezinom brojnome stanju u to vrijeme?

3 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Možemo li dobiti konkretan datum, zato
4 što...

5 G. BOURGON: [simultani prevod]

6 P: Od 12. do 15. jula, kada ste shvatili da postoji kolona, uključujući
7 i 28. diviziju koja se kreće prema Zvorniku, jeste li Vi znali brojno stanje te
8 sile koja se kreće prema Zvorniku?

9 O: Ja sam imao podatke o približnom brojnom stanju 28. divizije koja je
10 bila u Srebrenici. 11-og, po ulasku VRS-a u Srebrenicu i izvlačenju 28. divizije
11 prema Jagličima, mi smo imali procene da će deo divizije pokušati da se probije
12 prema Žepi, deo prema Kladnju, a deo prema Tuzli preko područja Zvornika. Kolike
13 snage, u kom pravcu, nismo tačno znali.

14 P: A kakvim ste Vi informacijama raspolagali u to vrijeme u vezi s
15 ukupnim brojem pripadnika 28. divizije?

16 O: U koje vreme?

17 P: Upravo u ono vrijeme. Dakle, koliki je bio ukupni broj pripadnika 28.
18 divizije u trenutku kada ste Vi otišli s Taktičkom grupom 1?

19 O: Pa, mi smo imali podatke da se na području Srebrenice nalazi oko
20 6.000 pripadnika 28. divizije, na položajima u neposrednim prilazima Srebrenice.
21 Taj broj, kad je krenuo da se izvlači, je podeljeno u više pravaca. Kol'ko je u
22 kom pravcu bilo, ja nisam znao.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Mislim da mi niste odgovorili...

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U bilo kojem trenutku, kada mislite da
3 bi to bilo dobro, gospodine Bourgon, možemo napraviti pauzu.

4 G. BOURGON: [simultani prevod] Pa, mislim da se sada to može napraviti,
5 gospodine predsjedavajući.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala. 25 minuta.

7 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.
8 ... Početak pauze u 12.10h
9 ... Sjednica nastavljena u 12.38h

10 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.
11 Izvolite sjesti.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Bourgon, izvolite. I molim
13 Vas, ostavite pet do najviše deset minuta pred kraj, zato što, koliko znam,
14 gospodin Haynes bi htio nešto spomenuti pred Vijećem.

15 G. HAYNES: [simultani prevod] Ja mislim da će pet minuta biti dosta.

16 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

17 P: Dakle, gospodine, neposredno prije pauze, ja sam se htio vratiti na
18 pitanje za koje mislim da ga niste... da niste dali odgovor. A pitanje je bilo
19 sljedeće: ja tvrdim da ste Vi bili u potpunosti svjesni odlučnosti pripadnika
20 28. divizije i njihove volje da se bore i da po svaku cijenu, odnosno svim
21 sredstvima dođu do Tuzle. Da li se slažete s time?

22 O: Nisam ja bio u potpunosti svestan, jer nisam imô jasnu predstavu o
23 njihovim svim namerama. Znao sam da imaju cilj da se domognu zone 2. korpusa,
24 ali u više pravaca a ne u jednoj koloni.

25
26
27
28
29
30

1 P: Ali moje pitanje se odnosi na činjenicu da ste Vi već nekoliko dana
2 ranije vodili borbe s njima. Jesu li oni bili dobri borci, odnosno jesu li bili
3 odlučni borci?

4 O: Pa, oni su se borili dosta uporno na mom pravcu napada, jer su bili
5 utvrđeni i imali su urađene rovove i zaklone. I ja mislim da su imali mnogo više
6 razloga tada da se bore, nego kasnije kada su izgubili te položaje.

7 P: Pretpostavljam da ste i upoznati s oružjem koje je u svome posjedu
8 imala 28. divizija?

9 O: Upoznat sam sa onim oružjima koja su djelovala na mom pravcu
10 napada.

11 P: Ali jeste li znali da je 28. divizija bila dobro naoružana divizija?

12 O: Mislim da je bila dobro naoružana sa lakim automatskim i
13 poluautomatskim naoružanjem, određenim brojem minobacača 82 milimetara, protiv-
14 avionskim mitraljezima 12,7 milimetara, topom 30 mili... 20 milimetara, i ja sam
15 našao jedan top B-1 76 milimetara, i sa nekim ručnim bacačima i drugim protiv-
16 oklopnim sredstvima.

17 P: Gospodine, ja bih Vam sada iznio neke brojke koje je general
18 Hadžihasanović iznio u predmetu *Krstić*. On je bio načelnik štaba Armije Bosne i
19 Hercegovine. On je u svome iskazu dao neke brojke o naoružanju koje je u svom
20 posjedu imala 28. divizija. On je izjavio ovo 05.04.2001., na stranici zapisnika
21 9517. Brojke, prema onome što on kaže, obuhvaćaju 1.947 automatskih pušaka; 13

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 snajperskih pušaka; 27 automata; 15 mitraljeza; 12 minobacača kalibra 60
2 milimetara; 5 minobacača kalibra 82 milimetra; 9 ručnih raketnih bacača; 4
3 bestrzajna topa kalibra 82 milimetra; 68 raketnih bacača *Zolja*; jedan laki
4 raketni bacač *Fagot*, 9K11F, koji je Vama poznat; i četiri protuavionska topa
5 kalibra 20 milimetra.

6 Je li to arsenal koji je Vama bio poznat, a koji bi mogao biti u posjedu
7 28. divizije?

8 O: Pa, ovo su otprilike sredstva koja sam ja nabrojao po vrsti i nameni.
9 Ovde se govori o egzaktnim podacima. Da li su tačni ili nisu, nisam siguran. Ali
10 posle povlačenja 28. divizije, od svih ovih sredstava, tokom proboja jedino se
11 moglo koristiti automatsko oružje i puškomitraljezi.

12 Ostala oruđa se nisu mogla nositi, osim ručnih bacača koji se nose na
13 ramenu.

14 P: Pretpostavljam da ćete se složiti sa mnom da podaci, budući da dolaze
15 od jednoga oficira muslimanske vojske, da je ovo vrlo vjetno... vrlo vjerojatno
16 prilično oprezna procjena svega naoružanja koja je bila u posjedu 28. divizije.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Možete li Vi, gospodine Pandureviću,
18 odgovoriti na ovo pitanje?

19 SVJEDOK: Časni Sude, ja mogu samo reći sledeće: da su... da je
20 muslimanska komanda, odnosno Armija Bosne i Hercegovine tvrdila, posle
21 demilitarizacije, da oružja nikakvog nema, a evo došli smo do 2.000 ovde. I ja
22 nemam nikakvog razloga da verujem u ove cifre koje su ovde date.

23 G. BOURGON: [simultani prevod]

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Također, na osnovi Vašega iskustva ste znali da su mnogi pripadnici
2 28. divizije služili se i osobnim naoružanjem, primjerice lovačkim puškama?

3 O: To sam pročitao u raznim izjavama i čuo sam od nekih na svedočenju
4 ovde. Bilo je dosta lovaca u tom kraju.

5 P: Vi kažete... Samo da se vratimo na jednu stvar u vezi s činjenicom da
6 Zvornička brigada nije baš bila bez sredstava u to vrijeme i da nije bila
7 reducirana. Da li biste se složili sa mnom da kretanje ove kolone prema
8 teritoriju Zvornika stvarno jê bila velika opasnost za područje Zvornika?

9 O: Ako imamo u vidu načela taktičke upotrebe jedinica, proboj iz
10 okruženja je jedna specifična vrsta borbene radnje i ona se uvek preuzima da se
11 izvrši proboj prema najbližim vlastitim snagama. Najbliže vlastite snage su bile
12 u Žepi, zatim u Kladnju, pa tek onda u Nezuku.

13 Međutim, kolona je odlučila da ide najdužim pravcem i u jednoj koloni.
14 Ona sama po sebi jeste vojni cilj i jeste vojna pretnja, a koliko je borbeno
15 sposobna bila nakon 6-7 dana marševanja, to je druga stvar.

16 P: Činjenica da bi se kolona pojavila na teritoriju Zvornika, tako da na
17 neki način stisne Zvorničku brigadu u nekakav sendvič između 2. korpusa i sebe
18 same, je bila zapravo situacija bez presedana u... za Zvorničku brigadu, zar ne?

19 O: Pa, to jeste bio jedan, odnosno prvi slučaj da bude Zvornička brigada
20 suočena sa sukobima i iz fronta i iz pozadine u ovom obimu. Bilo je i ranije
21 pokušaja proboja snaga sa prostora Konjević Polja, Cerske, preko Crnog vrha,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 možda u... veličine do 500 boraca, ali u ovome brojnom stanju nije, ali je
2 Zvornička brigada imala ovakvu vrstu iskustva.

3 P: Znajući da se ova opasnost kreće prema Zvorničkoj brigadi, da li Vi
4 tvrdite da nijednom niste zvali, odnosno da niste pokušali zvati majora
5 Obrenovića da ga pokušate upozoriti na... ili da razgovarate s njime o toj
6 situaciji?

7 O: Ne, ja sa gospodinom Obrenovićem nisam ostvario nijedan kontakt, niti
8 sam ga upozoravô na opasnosti od 28. divizije.

9 P: Vi se slažete sa mnom da ste mogli kontaktirati Zvorničku brigadu i
10 to bilo kakvim ili bilo kojim civilnim telefonom na prostoru gdje ste bili; je
11 li točno?

12 O: Mogao sam, postajale su tehničke mogućnosti.

13 P: U svome iskazu spominjete dvije prilike kada ste zvali brigadu. 5.
14 jula, da biste dobili dodatnu municiju za tenkove. To je bilo na stranici 30892.
15 I onda opet 07.07., kada ste zvali dežurnoga oficira zato što ste se sjetili
16 nekoga nastavnoga materijala koji je trebao biti kopiran i dostavljen studentima
17 na fakultetu. To je bilo na stranici 30919.

18 Vi, dakle, ostajete pri tome iskazu da ste samo tada, u ta dva navrata,
19 zvali Zvorničku brigadu dok ste bili odsutni s Taktičkom grupom 1.

20 O: Da, po mom najbolje sećanju, to su ta dva slučaja.

21 P: Gospodine, to - Vi ćete svakako potvrditi - su zapravo jedine dvije
22 situacije koje su zabilježene u bilježnici dežurnoga... dežurnoga oficira
23 brigade, zato što nema nijedne druge takve situacije koja bi tamo bila zavedena.

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Nema druge zabeležene situacije.

2 P: Vi ćete se složiti sa mnom u sljedećem: da ste zvali Dragana
3 Obrenovića u njegov ured, onda to i ne bi bilo zapisano u knjigu dežurnoga
4 oficira. Ustvari, mi smo vidjeli puno presretnutih razgovora u kojima sudjeluju
5 pripadnici komande Zvorničke brigade, a koji nisu zabilježeni u bilježnici
6 dežurnoga oficira. Slažete li se?

7 O: Verovatno da ima takvih razgovora, ali moja je praksa bila uvek kada
8 zovem Zvorničku brigadu negde izvan zone odbrane brigade, ja uvek zovem
9 operativnog dežurnog, jer znam da je on tamo. Za načelnika štaba nikad ne znam
10 da li je u kancelariji. I onoga 14-og, odnosno 15-og ujutro, kada sam zvao sa
11 IKM-a iz Krivača, zvao sam operativnog dežurnog, a ne Dragana Obrenovića.

12 P: A što je bilo s tri telegrama za koje ste kazali Eileen Gilleece da
13 ste dobili od načelnika štaba Obrenovića u tome periodu? Jeste li Vi dobili
14 kakve telegrame u to vrijeme?

15 O: Nisam ja rekao da sam dobio tri telegrama od načelnika Obrenovića,
16 nego da su stigla tri dokumenta, a jedan od njih je bio vanredni borbeni
17 izveštaj koji je poslao Dragan Obrenović, ne meni nego komandi korpusa, ali je
18 jedan primerak stigao i ne... na IKM kod gospodina Krstića. Drugi dokumenti su
19 se ticali radio-izviđačkog voda Drinskog korpusa. I jedan dokumenat, koliko mi
20 se čini, kod pukovnika Jocića. Verovatno i drugih je bilo, ali ja se ne sećam sad.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Vi, dakle, kažete da nije bilo ničega važnog zbog čega biste Vi zvali
2 svoju brigadu, iako ste, kako ste i posvjedočili, bili zabrinuti zbog kolone
3 koja se kretala prema Zvorniku?

4 O: Ja sam 14-og ujutro dobio zadatak da pređem u napad na pravcu
5 Podžeplje - Brloška Planina i dalje Žepa. I to je bio zadatak koji mi je dao
6 general Krstić. I sav moj fokus je bio u skladu sa tim zadatkom. Ja nisam se
7 brinuo situacijom u Zvorničkoj brigadi, za to je bio zadužen Dragan Obrenović i
8 komanda korpusa.

9 P: Gospodine, ako pogledam istu situaciju s gledišta (redigovano)

10 (redigovano)

11 (redigovano)

12 (redigovano)

13 (redigovano)

14 (redigovano)

15 (redigovano)

16 (redigovano)

17 [Poluzatvorena sjednica]

18 (redigovano)

19 (redigovano)

20 (redigovano)

21 (redigovano)

22 (redigovano)

23 (redigovano)

24 (redigovano)

25

26

27

28

29

30

1 (redigovano)
2 (redigovano)
3 (redigovano)
4 (redigovano)
5 (redigovano)
6 (redigovano)
7 (redigovano)
8 (redigovano)
9 (redigovano)
10 (redigovano)
11 (redigovano)
12 (redigovano)
13 (redigovano)
14 (redigovano)
15 (redigovano)
16 (redigovano)

17 [Otvorena sjednica]

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Na otvorenoj smo sjednici.

19 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala.

20 P: Gospodine, 10.02. ste izjavili da u razdoblju kada ste zapovijedali
21 brigadom Drinskog korpusa u Krajini, a citiram sa stranice 31203, od 16. do 20.
22 retka, sljedeće:

23 "Zvao sam ga nekoliko puta da bi izvijestio da li je bilo gubitaka,
24 kakva je situacija među ljudima, tako da obitelji boraca budu informirane zato
25 što su bile zabrinute, a širile su se glasine u vezi sa svim različitim
26 događajima u Krajini."

27 Dakle, na osnovi ovoga Vašeg iskaza, ja Vama tvrdim da nije točno da

28
29
30

1 niste bili u kontaktu, u istu svrhu najmanje, sa Zvorničkom brigadom, odnosno s
2 Vašim načelnikom štaba, dok ste bili odsutni i dok ste bili s Taktičkom grupom
3 1.

4 O: Ja Vama tvrdim upravo suprotno. I radi se o sasvim dve različite
5 situacije. A mislim da u onom delu kad sam pominjao materijal za fakultet, da je
6 rečeno da sam kazao da radimo i da smo dobro. Ovo javljanje iz Krajine potvrđuje
7 da sam ja vodio brigu o svojim ljudima, pa sam izveštavao i njihove familije o
8 tome da li ima poginulih i da li ima ranjenih, al' to nije bilo ni u kakvu svrhu
9 komandovanja.

10 P: Dok ste bili odsutni s Taktičkom grupom 1, imali ste gubitaka, no
11 niste osjećali potrebu da se javite, te da izvijestite o tome što se događalo s
12 Vašim ljudima; je li točno?

13 O: Nije tačno. Pogledajte izveštaj od 10-og, redovni borbeni, i videćete
14 da su navedena imena vojnika poginulih u Srebrenici.

15 P: A kako je ta informacija došla u borbeni izvještaj od 10-ga?

16 O: Zato što je lice koje je bilo zaduženo u komandi taktičke grupe da
17 brine o tome, preko IKM-a korpusa poslalo tu informaciju, jer te informacije o
18 gubicima su vrlo bitne. Jer ako nisu precizne i blagovremene, onda se šire
19 glasine raznih vrsta.

20 P: Jeste li Vi poslali ikakav izvještaj preko IKM-a korpusa dok ste bili
21 odsutni s Taktičkom grupom 1?

22 O: Ne, ja nisam. Ja sam izveštavao generala Krstića o gubicima i
23 ranjenim i poginulim u toku borbe.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da se vratimo na komandne odnose. Vi ste 28. januara, na stranici
2 30760, svjedočili da u vrijeme dok ste Vi bili odsutni, komandant Obrenović je
3 bio komandant korpusa. Dakle, drugim riječima, Obrenović je dobijao naređenja od
4 komande korpusa; je li to tačno?

5 O: Nisam ja rekao da je on bio komandant korpusa, nego je bio direktno
6 potčinjen komandantu korpusa i od njega je primao naređenja i njega je
7 izveštavao i njemu slao izveštaje.

8 P: Onda ste pogrešno razumjeli moje pitanje. Možda nije jasno u
9 transkriptu. Ono što sam ja rekao: dok ste Vi bili odsutni, Obrenovićev
10 komandant je bio komandant korpusa. Komandant korpusa je bio komandant
11 Obrenoviću. To je ono što ste Vi rekli; je li tako?

12 O: Da, tako je.

13 P: Dakle, naređenja Zvorničkoj brigadi ili Obrenoviću je izdavao
14 komandant korpusa?

15 O: Da.

16 P: Složit ćete se sa mnom da u tom periodu ništa nije sprečavalo, bilo
17 majora Obrenovića da kontaktira Vas, da dobije od Vas savjet ili da Vas
18 obavijesti o nemogućoj situaciji u kojoj se našao kao zamjenik komandanta.

19 O: Ne, on je zastupao komandanta, a formacijsko je... mu je mesto
20 zamenik. On je 14-og, kad je bio u najtežoj situaciji, šalje izveštaj, vanredni
21 borbeni, komandi korpusa i traži pojačanje. Ne šalje meni i ne traži mene da se
22 vratim. On je toliko vojnički obrazovan bio da je to znao.

23 P: Ja ne kažem da je on Vama poslao taj izvještaj. Ali sam rekao da
24
25
26
27
28
29
30

1 mu... da ga ništa nije sprečavalo da nazove svog formalnog komandanta, da u
2 situaciji u kojoj se nalazio zatraži od Vas kao formalnog komandanta savjet. Da
3 li se slažete s tim?

4 O: Sprečavale su ga procedure i vojnički posao, jer on je znao da
5 komandant korpusa ima mnogo više informacija i saznanja u zoni korpusa, nego ja
6 koji sam angažovan na jednom pravcu u okviru te zone, gde su moji uvidi u
7 informacije ograničeni.

8 P: Dakle, našavši se u najtežoj situaciji, iz dva različita razloga,
9 dakle, prvo zbog toga što je obaviješten o dolasku zarobljenika u zonu
10 odgovornosti i... i time što je bio obaviješten i nije se suočio sa kolonom u
11 zoni odgovornosti, da li nam kažete da Vi niste očekivali da će se maj... da će
12 major Obrenović pozvati Vas i u bilo kom trenutku obavijestiti o toj situaciji?

13 O: Nisam očekivô.

14 P: Želio bih da pređemo na jednu drugu temu. Jučer ste rekli

15 (redigovano)

16 (redigovano)

17 (redigovano)

18 (redigovano)

19 (redigovano)

20 (redigovano)

21 (redigovano)

22 (redigovano)

23 (redigovano)

24 O: Pa, kako ću ja njemu sugerisati da on od mene traži mišljenje o toj
25 situaciji kad ja ne znam u kakvoj je on situaciji?

26

27

28

29

30

1 A drugo, one informacije koje je on imao nisu se ticale Zvorničke
2 brigade i nije Zvornička brigada dobila zadatak da prihvati i smesti
3 zarobljenike, nego je imala samo informaciju da stižu, ne u kasarnu, nego da će
4 biti smešteni u neke objekte koji nisu vojni.

5 Ja da sam bio na mestu Dragana Obrenovića, ja bih verovatno rezonovô na
6 isti način.

7 P: Ali ako je on imao informaciju da će ti zarobljenici biti prebačeni u
8 područje Zvornika da budu ubijeni, onda, kao što ste rekli juče, najmanje što je
9 mogao da uradi je da pozove komandanta korpusa, da pojasni to pitanje sa njima i
10 da se onda poduzmu koraci da se takvo nešto ne desi. Da li se slažete sa mnom?

11 O: Da, to sam rekao tako.

12 G. BOURGON: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, skrenuta mi je
13 pažnja da nam je potrebno izvjesno redigovanje na stranici 75, red 3.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] O tome smo se već pobrinuli, gospodine
15 Bourgon. Izvolite, nastavite. I molim Vas, pokušajte da budete malo oprezniji.

16 G. BOURGON: [simultani prevod]

17 P: Sugerišem da kad, a Vi ste čuli taj iskaz i imamo presretnuti
18 razgovor u tom smislu, da je major Obrenović u noći 13. jula razgovarao sa
19 generalom Živanovićem. Da li se sjećate tog presretnutog razgovora?

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Sećam se.

2 P: Tokom tog razgovora on nije prijavio ili prenio generalu Živanoviću
3 bilo kakvu informaciju o zarobljenicima. Da li se sjećate toga?

4 O: Da, ja ne znam da li je razgovor sa generalom Živanovićem bio pre
5 njegovog saznanja o tome ili posle. Nisam siguran.

6 P: Prema izjavi o činjenicama, do ovog razgovora je došlo nakon što je
7 on dobio tu informaciju. Moje pitanje je sljedeće: činjenica da kada je on
8 razgovarao sa generalom Živanovićem to je bilo na neobezbjedenoj liniji. To
9 nije opravdanje, složiti ćete se sa mnom, da se o tome ne govori sa komandantom
10 korpusa, jer postojali su drugi načini, druga sredstva veze kojim je on to mogao
11 uraditi.

12 O: Slažem se da su postojala druga sredstva i da je to mogô uradit'.

13 P: Moje posljednje pitanje u toj temi je sljedeće: tokom glavnog
14 ispitivanja rekli ste:

15 "P: Da je on," pri tome mislim na Obrenovića, "konsultirao Vas o tome
16 da li treba izdati naređenje da se zarobljenici ubiju, šta biste Vi rekli?"

17 To je bilo pitanje.

18 "O: Ja ne bih izdao takvo naređenje. Ne bih nikad izdao takvo
19 naređenje."

20 "P: Pa, to je vrlo važno. Pokušat ću da Vas ponovo to pitam. Da li je
21 on Vas pitao da li treba da izda takvo naređenje, šta biste Vi rekli?"

22 Vaš odgovor je bio: "Rekao bih mu da ne izdaje takvo naređenje uopšte."

23 Da li se sjećate da ste to rekli 30. januara?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Koliko sam ja shvatio, gospodine, na temelju Vašeg odgovora, da je
3 Obrenović imao informaciju o ubijanju ratnih zarobljenika 13. jula, pod jedan; i
4 pod dva, da je Vas kontaktirao, kao što sam ja sugerisao da jeste, 13. jula, da
5 bi Vas obavijestio o tom naređenju, Vi biste učinili sve što je bilo u Vašoj
6 moći da se zaustave ta ubistva odmah nakon što ste o njima obaviješteni.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Haynes.

8 G. HAYNES: [simultani prevod] Tu je nekoliko pitanja i mislim da, ako će
9 se iznijeti eksplicitna sugestija generalu Pandureviću, da je on kontaktirao
10 majora Obrenovića 13. jula, onda to treba reći vrlo precizno: kad, kojim
11 sredstvima i koje informacije su prenesene?

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, gospodine Bourgon.

13 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući. Ja
14 primjećujem.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] To je definitivno složeno pitanje, kao
16 što je rekao gospodin Haynes, i mislim da je njegov prigovor validan.

17 G. BOURGON: [simultani prevod] Ja ću preformulisati pitanje.

18 P: Gospodine Pandurević, da Vas je Obrenović kontaktirao u noći 13. jula
19 i da je imao informaciju o naređenju da se ubiju ratni zarobljenici, Vi biste
20 učinili sve što je bilo u Vašoj moći da se zaustave ta ubistva odmah nakon što
21 ste o tome obaviješteni.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Haynes.

2 G. HAYNES: [simultani prevod] Ja ne mislim da je išta bolje. Da li će se
3 iznijeti sugestija da je on kontaktirao Obrenovića 13-og ili ne?

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da je u ovoj fazi gospodin
5 Pandurević čuo pitanje dva puta. Ja se slažem s Vama da ovo drugo pitanje nije
6 ni na koji način riješilo prigovor koji ste Vi pokrenuli, nije ništa
7 konkretnije, ali mislim da se gospodin Pandurević sada može sam nositi sa ovim
8 pitanjem. Hvala Vam.

9 Izvolite, gospodine Pandureviću.

10 SVJEDOK: Hvala, časni Sude.

11 Ovo je pitanje u pogodbenom obliku. Prvo, do takvog razgovora nije
12 došlo. Ja takvu informaciju nisam dobio. A da sam je dobio, ja bih između
13 ostalog Obrenovića uputio i na komandu korpusa, a i rekao bih mu da ni u kom
14 slučaju ne izdaje takva naređenja koja su protivzakonita.

15 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala. To je vrlo korisno. Ja sam tu
16 informaciju tražio i to pitanje je ustvari bilo Vama naklonjeno. Ja ne shvatam
17 prigovor mog kolege. Ali preći ćemo na drugu temu.

18 P: Tokom Vašeg svjedočenja pomenuli ste činjenicu da kada ste Vi poslali
19 natrag u Zvornik 15. jula ujutro, Vi niste imali nikakve informacije u vezi sa
20 činjenicom da su... da je doveden veliki broj ratnih zarobljenika. Da li
21 potvrđujete taj iskaz?

22 O: Da.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Sljedeći dio mog unakrsnog ispitivanja je sljedeći: ja Vam sugerišem
2 da to nije istina i da u vrijeme kada ste se Vi vratili u Zvornik, Vi ste bili
3 informisani o tome da je Drinski korpus i druge jedinice su uzele veliki broj
4 ratnih zarobljenika. I to ćemo razmotriti u nekoliko koraka.

5 Prvo, možete potvrditi da ste se sa... sreli sa generalima Krstićem i
6 Mladićem nekoliko puta u periodu od 12. do 15. jula?

7 O: Da.

8 P: Da pokušam to da učinim što je moguće kraćim. 12. jula ste...
9 izjavili ste da ste se 12. jula sreli ujutro u sektoru repetitora sa pukovnikom
10 Vičićem, pukovnikom Andrićem i generalom Krstićem, među ostalima. Da li se
11 sjećate da ste svjedočili u tom smislu?

12 O: Sećam se.

13 P: I da u 18.00 časova, istog tog dana 12. jula, ste se ponovo sreli sa
14 Krstićem u području Vijogora.

15 Da li je to tačno?

16 O: Da.

17 P: I u to vrijeme, general Krstić je želio da zna da li ima ikakvih
18 informacija o elementima 28. divizije koji su zaostali.

19 O: Da, pitô je da li smo naišli na delove 28. divizije.

20 P: I tada ste po prvi put izrazili svoju zabrinutost generalu Krstiću u
21 vezi s tim da se kolona kreće prema Zvorniku. I to je na stranici 30901 do
22 30902. Da li se toga sjećate?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Koliko se ja sećam, ja sam samo ponovo aktualizirao moj predlog od
2 11-og uveče, na sastanku koji je bio u pogledu 28. divizije, i tražio od
3 generala Krstića dodatne informacije šta on zna o namerama 28. divizije.

4 P: A ujutro 13. jula, u sektoru repetitora Bojina, Vi ste... Vas su
5 obišli Krstić i Mladić; je li to tačno?

6 O: Nije tačno. Ne u sektoru repetitora Bojina, nego na Vijogoru, 13-og.

7 P: Pozivam se na stranicu 30905, ali provjerit ću to. Idemo dalje.

8 14. jula u 10.00 časova, dok ste Vi bili na isturenom komandnom mjestu,
9 primili ste naređenje i javili ste se Krstiću; je li to tačno?

10 O: Da.

11 P: I konačno, ja se... na temelju Vašeg iskaza, pozivam se na Vaš iskaz
12 15. jula, nekoliko minuta prije 09.00 časova ujutru, Vi ste imali sastanak sa
13 Krstićem na isturenom komandnom mjestu. Da li je to tačno?

14 O: Da, mi smo se tu sreli.

15 P: Da li je onda Vaš iskaz da u svakoj od tih prilika ni... ili u bilo
16 kojoj od tih prilika, ni general Krstić ni general Mladić, niti bilo koji drugi
17 oficir na isturenom komandnom mjestu korpusa, nisu Vas informisali da je
18 zarobljen veliki broj ratnih zarobljenika i da su prebačeni ili da se prebacuju
19 u područje Zvornika?

20 O: Tačno je. Nisu me informisali o tome.

21 P: Ali bez obzira na to, složiti ćete se da tokom tog perioda i general
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Mladić i general Krstić su bili u cijelosti upoznati da je zarobljen veliki broj
2 ratnih zarobljenika duž puta Bratunac-Konjević Polje?

3 O: Ja te informacije tad nisam imao. Ja sam i u toku glavnog svedočenja
4 rekao kada sam prvi put pretpostavio da je moguće da general Krstić zna za te
5 ratne zarobljenike na području Zvornika.

6 P: Naprimjer, na temelju presuđenih činjenica koje je prihvatilo ovo
7 Pretresno vijeće, činjenica 271 na koju se pozivam i činjenica 278, glasi - 271:

8 "Kasno poslijepodne 13. jula, general Mladić je obišao livadu i rekao
9 ljudima da neće biti povrijeđeni, da im se neće nauditi, da će se razmijeniti sa
10 ratnim zarobljenicima, a da će se njihove porodice bezbjedno prebaciti u Tuzlu."

11 Činjenica 278 glasi: "General Mladić je obišao to polje poslijepodne 13.
12 jula, također."

13 Dakle, složiti ćete se da je general Mladić bio dobro upoznat o
14 postojanju ratnih zarobljenika, barem 13. jula.

15 O: Ako je ovo presuđena činjenica i takva kao što ovde stoji, ja nemam
16 šta da sa njom se slažem ili ne slažem. Ali samo vidim da je bilo 13. posle
17 podne, to jest posle, kad je napustio Vijogor, jer se sa mnom sreo na Vijogoru
18 ujutro, pre podne. A da li je tad znao za ove ljude, ja ne znam.

19 P: Ako pogledamo izjavu generala Krstića, jedan od nalaza Pretresnog
20 vijeća na njegovom suđenju je bio sljedeći:

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 "Drinski korpus... komanda Drinskog korpusa je znala da su zarobljene
2 hiljade bosanskih Muslimana duž puta Bratunac-Konjević Polje 13. jula 1995."

3 U tom slučaju, Pretresno Vijeće se pozvalo na niz dokumenata koji su
4 takođe uvedeni u spis i želio bih da pogledamo dva od tih dokumenata. Prvo ćemo
5 početi sa 7DP1032. Molim da se taj dokument pozove u sistemu elektronske
6 sudnice. Ponovit ću broj dokumenta: 7DP1032.

7 Gospodine Pandurević, složit ćete se sa mnom da je ovo dokument koji
8 dolazi iz komande Drinskog korpusa. Izdat je 13. jula i upućen je isturenom
9 komandnom mjestu Drinskog korpusa, kao i svim podčinjenim jedinicama Drinskog
10 korpusa, a bavi se sprečavanjem prolaska muslimanskih grupa ka Tuzli i Kladnju.
11 To sad samo čitam iz dokumenta.

12 O: Da, da, vidim.

13 P: U prvom paragrafu, pri dnu prvog paragrafa se kaže, u posljednjoj
14 rečenici:

15 "Među njima se nalaze i okorjeli kriminalci i zlikovci koji neće prezati
16 ni od čega da bi izbjegli zarobljavanje i izvukli se na teritoriju pod kontrolom
17 Muslimana."

18 Da li to odgovara Vašem shvaćanju odlučnosti pripadnika 28. divizije da
19 pokušaju da stignu do Tuzle?

20 O: Ovo naređenje sam ja prvi put video ovde na suđenju. Ovo su, u ovoj
21 preambuli, naređenja, navedeni stavovi kao što ste i pročitali, ali ja sam znao
22 kakve su postupke pripadnici 28. divizije preduzimali u borbama sa snagama

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Zvorničke brigade i ta moja saznanja nemaju nikakve veze sa ovim ovde
2 dokumentom.

3 P: Ja ne govorim o Vašim saznanjima o dokumentu, već Vas pitam za
4 sadržaj ovog dokumenta. Da li on odgovara Vašim saznanjima o pripadnicima te
5 divizije i njihovoj odlučnosti da stignu na teritoriju pod muslimanskom
6 kontrolom? Da li to odgovara Vašim saznanjima? A ako ne odgovara, šta tu u tom
7 dokumentu ne odgovara Vašim saznanjima? To je ono što ja pitam.

8 O: Ja se slažem da su pripadnici te 28. divizije imali ozbiljnu nameru
9 da se po svaku cenu probiju prema 2. korpusu, ali takođe znam da oni nisu imali
10 snage da to do kraja realizuju.

11 P: Baviti ćemo se time da li su imali snage ili nisu u sljedećem dijelu
12 mog unakrsnog ispitivanja. Ali ako pogledamo sljedeći paragraf, gospodine
13 Pandureviću, koji glasi:

14 "U toku noći 12./13. juli, dio snaga se uspeo izvući i preći
15 komunikaciju Bratunac-Konjević Polje-Milići-Vlasenica, osmotreni u pokretu prema
16 Crnom vrhu i Cerskoj."

17 Da li biste se složili sa mnom, na temelju ovoga što je napisano ovdje,
18 da je komanda Drinskog korpusa bila itekako upoznata već 12. jula, barem kako to
19 piše u ovom dokumentu ili kad je nastao ovaj dokument, da je 28. divizija prošla
20 kritičnu tačku i da je išla prema području Zvorničke brigade?

21 O: Ovo se navodi u toku noći 12./13. Kad je ta informacija dobijena, ja
22 ne znam, ali se vidi da presecaju komunikaciju na dva odvojena sektora. Jedan je
23 Bratunac-Konjević Polje i taj pravac može da izvodi prema Kamenici i Zvorniku. I
24 sektor na drugom pravcu, Milići-Vlasenica, to je jugozapadno dvadesetak

25

26

27

28

29

30

1 kilometara, što bi značilo da može da izvodi u pravcu Cerske i u pravcu Kladnja
2 i da ne idu svi u pravcu Zvornika.

3 P: Zato se i ovdje kaže "dio snaga". Ako pogledate prvi paragraf, nakon
4 riječi "naređujem".

5 Vidite da komanda brigade će u svojim zonama odgovornosti angažovati svo
6 raspoloživo vojno sposobno ljudstvo u otkrivanju, blokiranju, razoružanju i
7 zarobljavanju uočenih muslimanskih grupa, kao i njihovom sprečavanju prelaska na
8 muslimansku teritoriju.

9 Prema tome, nema nikakvih sumnji u namjere komande korpusa u to vrijeme;
10 je li tako?

11 O: Da, tako je.

12 P: Molim da pogledamo sljedeću stranicu, paragraf 7 ove... ovog
13 naređenja. Sljedeća stranica i u verziji na engleskom, molim.

14 Vidimo u paragrafu 7 da:

15 "Ovo naređenje uključuje da se podaci o zarobljenim i blokiranim grupama
16 prenesu sigurnim sredstvima veze."

17 Da li biste se složili sa mnom, na temelju ovog dokumenta, da biste
18 očekivali da ako je ijedna podčinjena jedinica Drinskog korpusa zarobila ratne
19 zarobljenike, da bi se ta informacija prosljedila do Drinskog korpusa?

20 O: Ovde se kaže da treba informacije proslediti i to sigurnim sredstvima
21 veze.

22 P: Da li biste onda očekivali da brigade izvrše ovo naređenje i, ako
23 zarobe pripadnike 28. divizije, obavijeste o tome Drinski korpus?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, ali koliko smo videli ovde, Zvornička brigada nije zarobila do
2 18-og nikoga, osim, čini mi se, nekih pojedinačnih slučajeva negde 14-og, ako se
3 dobro sećam.

4 P: Ne govorim uopšte o Zvorničkoj brigadi, govorim o podčinjenim
5 jedinicama Drinskom korpusu uopšteno, da bi one obavijestile komandu korpusa, na
6 temelju ovog dokumenta, o bilo kojim uzetim ratnim zarobljenicima. Da li se
7 slažete s time?

8 O: Da, trebale bi izvestiti, a i ta tajnost ukazuje da bi se sačuvale
9 naše namere i aktivnosti, da ne bi neprijatelj znao gde se angažuju naše snage
10 da bi mi njih lakše blokirali.

11 P: Molim sljedeću stranicu ovog dokumenta u verziji na engleskom. Vidite
12 na dnu da je datum ovog dokumenta 13. juli i da ga je... i da je potpisan u
13 16.00 časova, dakle u 4.00 sata poslepodne.

14 O: Da, to vidim na engleskoj verziji...

15 P: Ne znam da li je to dovoljno jasno?

16 O: ... a u originalu ne vidim.

17 G. BOURGON: [simultani prevod] Molim Vas dokument 4D81 u sistemu
18 elektronske sudnice.

19 P: Gospodine, ovaj dokument koji je pred Vama je redovni borbeni
20 izvještaj. On je korišten prilikom iskaza jednog broja svjedoka na ovome
21 suđenju, pa bih htio da nam najprije potvrdite da je to dokument iz komande
22 Drinskoga korpusa, te da je upućen Glavnome štabu.

23 O: Da, to je redovni borbeni izveštaj komande Drinskog korpusa za
24 13.07.1995.

25

26

27

28

29

30

1 P: U točki 3 gdje piše, dakle 1: "Neprijatelj..." Zapravo točka 1,
2 "Neprijatelj," pa treći odlomak, piše:

3 "Neprijatelj iz bivše enklave Srebrenica se nalazi u totalnom rasulu,
4 gdje vrši masovno predavanje VRS-u."

5 O: Da, vidim to.

6 P: Malo ispod toga, odnosno neposredno iznad točke 4, gdje piše
7 "vanredni događaji".

8 Dakle, odlomak iza toga piše: "U Konjević Polju se vrši... se
9 organizovano vrši prihvat muslimanskog življa i boraca koji se predaju, kao i u
10 Novoj Kasabi."

11 Mislim da nam sljedeća rečenica nema nikakve veze s tim. Biste li se
12 složili, gospodine, da na osnovi informacija koja se nalaze u ovome dokumentu,
13 da je do 13.07. komanda Drinskog korpusa bila u potpunosti upoznata s činjenicom
14 da je zarobljen veliki broj ljudi iz te kolone koja se kretala prema Zvorniku?

15 O: Da, slažem se na osnovu ovog izveštaja. A takođe, i ovaj izveštaj
16 potvrđuje da nije bilo nikakve zabrinutosti po pitanju bezbednosti Zvornika i
17 same zone Zvorničke brigade.

18 P: Sada bih prešao na sljedeću stranicu ovoga dokumenta na B/H/S-u, kao
19 i na treću stranicu na engleskom. Ovi podaci koje ste upravo spomenuli, da nije
20 bilo nikakve zabrinutosti za Zvornik, gdje Vi to vidite?

21 O: Videli ste u prvom delu izveštaja, gde kaže da se masovno predaju i
22 da je 200 do 300 uspelo preći komunikaciju i ubaciti na prostor Udrča, a to je
23 jedna planina koja je na pravcu kretanja bila prema Crnom vrhu. Što znači da
24
25
26
27
28
29
30

1 komanda korpusa meni nije, i sve da je htela, mogla reći da je ugrožena
2 Zvornička brigada. Jer oni su ovoliko znali koliko ovde piše, ali kasnije se
3 ispostavilo da ovi podaci nisu tačni.

4 P: Ako pogledamo 8. točku, na što bih Vam htio... 8. paragraf, na što
5 bih Vam htio skrenuti pažnju, to je na 2. stranici na B/H/S-u. Oprostite, gdje
6 piše, dakle, točka 8: "Zaključci, predviđanja i odluka za naredna dejstva."
7 Piše:

8 "S obzirom na situaciju koja je uslijedila posle energičnog napada na
9 enklavu Srebrenicu i uspješnog izvlačenja dijela ekstremnih snaga u širi rejon
10 Udrč," o tome ste govorili i prije par trenutaka, "kao i njihove namjere za
11 dalje dejstvo prema teritoriji koju kontrolišu muslimanske snage..."

12 Da li biste se složili sa mnom da u ovome izvještaju se sasvim jasno
13 kaže da oni znaju da se barem jedan dio tih snaga kreće prema Veljoj Glavi,
14 Križevićima i Baljkovici, te da im je namjera spojiti se sa snagama koje bi
15 djelovale iz pravca Kladnja; je li tačno?

16 O: Ovo je procena. Kaže "moguće su". I tačni su pravci koje ste Vi
17 napomenuli. Al' s obzirom na ovakav zaključak, meni nije jasno zašto Drinski
18 korpus kasnije nije preduzimao adekvatne korake da i odgovori na ovakvu moguću
19 pretnju.

20 P: Na ovoj stranici također vidite, barem na engleskome dijelu teksta,
21 odnosno na B/H/S-u to je na sljedećoj stranici, vidite da je ovaj borbeni
22 izvještaj sastavio general Krstić, te da je vrijeme bilo 19.45h, što znači da je
23 to bilo navečer 13.07.

24 O: Da.

25

26

27

28

29

30

1 P: Sada moje pitanje za Vas glasi ovako: imajući u vidu činjenicu da
2 general Krstić zna da je uzet veliki broj zarobljenika duž ceste Bratunac-
3 Konjević Polje, te da je upoznat s time najranije u večernjim satima 13. jula
4 1995., te imajući na umu i Vaš vlastiti iskaz da nije reagirao, to jest da nije
5 ništa poduzeo na Vaš vanredni borbeni izvještaj od 15.07., da je general Krstić
6 imao informaciju ne samo o uzimanju zarobljenika nego i o tome kamo su ti
7 zarobljenici poslani. Slažete li se s time?

8 O: Iz ovog izvještaja od 13-og, koji je pred nama, ne kaže se gde su ti
9 ljudi prebačeni i gde će biti prebačeni, nego samo gde se predaju. I ja ne znam
10 da li je Krstić znao gde će ti ljudi 13-og ići.

11 P: Ja ne kažem da je znao 13-ga, ali Vi ste izjavili da zbog toga što
12 nije ništa poduzeo u pogledu Vašega vanrednog borbenog izvještaja od 15-ga, da
13 je sasvim dobro znao kamo su zarobljenici odvedeni.

14 Jedino što bih ja htio od Vas čuti, prije nego što završimo, je
15 sljedeće: kada ste se vratili u Zvornik 15. jula ujutro, ja Vama tvrdim da bi
16 Vas general Krstić izvijestio da ima zarobljenika, ako je znao, kako Vi kažete,
17 da su... da je bilo zarobljenika koji su poslani na Vaše područje i da ste prije
18 odlaska, prije nego što ste otišli iz Žepe, Vi znali za problem sa
19 zarobljenicima, prije Vašega dolaska u Zvornik. Je li to tačno?

20 O: Nije tačno, gospodine Bourgon. Moja procena, koju sam rekao u svom
21 glavnom svedočenju, na osnovu vanrednog borbenog izvještaja od 15-og, koji je
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 usledio naveče, je bila ispravna; da je general Krstić nešto o tome znao. Jer
2 smo ovde na suđenju, a i u izveštaju Richarda Butlera, videli jedan intercept od
3 15-og ujutro oko 10.00h - gde je jedan od učesnika Krstić - i da se govori o
4 zarobljenicima; a ja takve informacije nisam imao.

5 P: Onda ću se zaustaviti na zadnjem pitanju, gospodine Pandureviću. Vi
6 ste za vrijeme glavnoga ispitivanja izjavili da je general Krstić bio upoznat sa
7 situacijom u vezi sa prebacivanjem zarobljenika u Zvornik. Da li Vi kažete da je
8 on zatajio tu informaciju od Vas, kada ste se Vi trebali vratiti, braniti liniju
9 i spriječiti 28. diviziju od povezivanja s 2. korpusom?

10 G. HAYNES: [simultani prevod] Možete li nam kazati gdje to piše u
11 zapisniku da je general Pandurević rekao da je Krstić znao za to?

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Možemo li mi to ostaviti za
13 ponedjeljak?

14 G. BOURGON: [simultani prevod] Ja bih mogao povući crtu, ali htio bih
15 čuti odgovor na ovo pitanje, zato što je to nešto što sam obradio na početku
16 protuispitivanja i to je nešto za što je general kazao... što je general kazao.
17 I ja mogu kazati - to je bilo na stranici 31106 - kolegi, tako da može naći gdje
18 je on kazao na kraju:

19 "Međutim, ja sam razmišljao logički, zato što nije reagirao na moj
20 izvještaj poslan 15-ga, budući da za vrijeme razgovora koji smo vodili ujutru
21 17-ga, budući da se ništa nije dogodilo nakon moga izvještaja od 16-ga, ja sam

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 u cijelosti vjerovao da on raspolaže određenim informacijama."

2 To je jedna referenca na koju mogu Vas uputiti a kojom sam se služio.

3 G. HAYNES: [simultani prevod] Je li to tô?

4 G. BOURGON: [simultani prevod] A kolega može koristiti još i više u
5 dodatnom ispitivanju. Na to ćemo se vratiti u ponedjeljak i htio bih čuti
6 odgovor na to pitanje.

7 G. HAYNES: [simultani prevod] Ne, na ovo pitanje.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ne, vratit ćemo se na to u ponedjeljak.
9 Dosta je za danas, dakle, nastavit ćemo u ponedjeljak.

10 Gospodine Haynes.

11 G. HAYNES: [simultani prevod] Ja stvarno ovo činim na poziv drugih
12 ljudi, ali zamolio bih Vas da razmotrite pitanje rasporeda. Ja sam naime spajao
13 procjene kolega... nekih kolega, u vezi s vremenom koje će im trebati za
14 unakrsno ispitivanje gospodina Pandurevića. Vi možda znate a možda i ne znate da
15 sam ja... ja sam zaključio da će njegov iskaz trajati praktički cijeloga ovog
16 mjeseca.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Kako sam ja razradio situaciju,
18 gospodine Haynes, na osnovi 50 sati, bilo je da će nam ovo trajati vjerojatno
19 najdalje do 4. marta.

20 G. HAYNES: [simultani prevod] Da, mislim da je moja procjena bila malo
21 optimističnija. Ja sam se zapravo zadržao uglavnom na kraju drugoga mjeseca.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 No vjerojatno ćete se sjetiti da sam spomenuo da bih bio zahvalan, a i
2 da bismo svi bili zahvalni, ako bismo mogli vidjeti... ako bi se mogla napraviti
3 jedna bilanca na kraju njegovog iskaza, da vidimo kako izgleda dalje moje
4 izvođenje obrane. I pitam se da li smo došli do, zapravo, konačne odluke s tim u
5 vezi. I to je jedino ono što sam htio otvoriti za raspravu.

6 [Sudije vijećaju]

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. Gospodine Haynes, mi još nismo
8 došli do zaključka i to posebno zato kada Vi... kada ste spomenuli ovo na
9 početku svojega ispitivanja. Vi ste naime bili kazali da će Vam trebati negdje
10 tjedan dana. Pa, mislim da biste mogli razmisliti o tome, pa nam kazati u
11 ponedjeljak da li i dalje stojite pri stavu da Vam treba jedan tjedan, a mi ćemo
12 biti u mogućnosti kazati Vam kakve su naše namjere.

13 G. HAYNES: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući. Onda
14 ćemo o tome u ponedjeljak.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Prekidamo raspravu i nastavljamo u
16 ponedjeljak u 09.00h.

17 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

18 ... Sjednica završena u 13.45h.

19 Nastavak zakazan za ponedjeljak,

20 16.02.2009, u 09.00h.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30